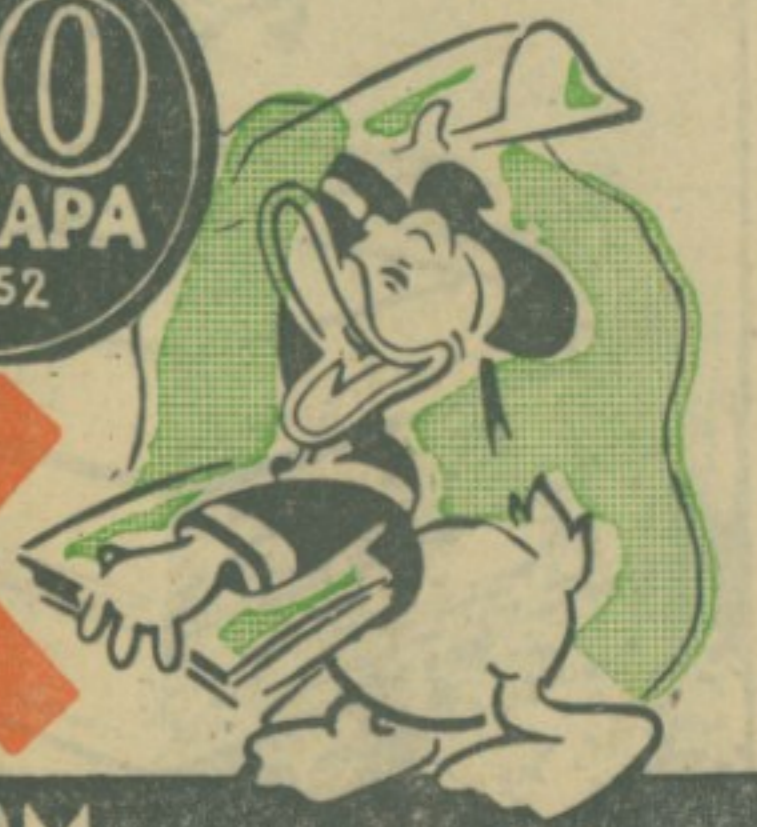

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

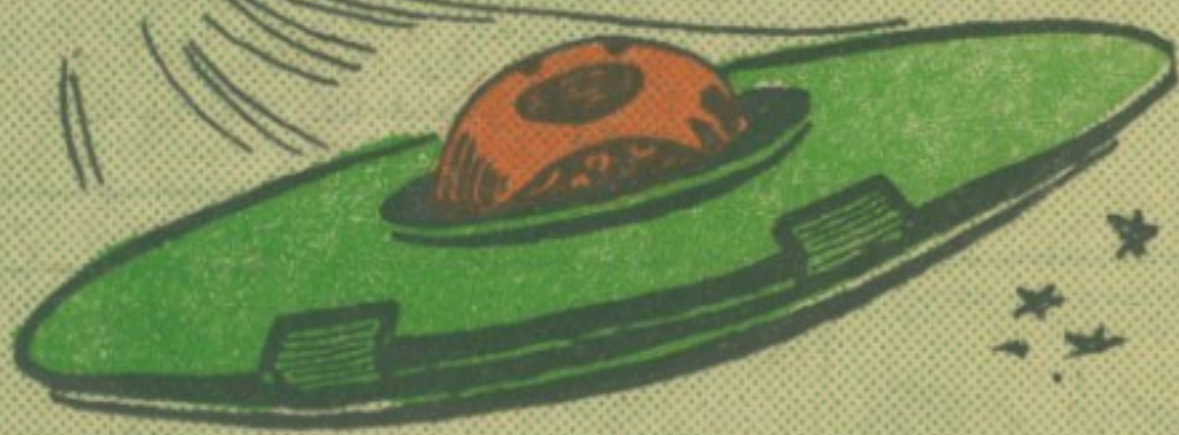
20
ДИНАРА
1952

Година XXIV. Број 609
Субота, 31. август 1952.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ИДЕМ ДА ПОСТАВИМ
ЕКСПЛОЗИВ НА ОНАЈ
БРЕГ! ХОКЕШ ЛИ
СА МНОМ, ЗИНО,
ИЛИ...

ИЛИ САМ
КУКАВИЦА?!
НИСАМ,
ФЛАШЕ...

ИДЕМ СВДА
КУДА И ВИ...
И ТО...
ПРВИ!

НЕ
РАЗМЕЊИ
СЕ,
МОМЦЕ...

ТИ СИ НАПРАВИО СВУ
ОВУ ЗБРКУ... САД НАМ
ЈЕ ОСТАЛО СВЕГА ТРИ МИ-
НУТА ПРЕНО ШТО БРЕГ
УДАРИ У НАС!

ЖИЦА ДО
ЕКСПЛОЗИВА
ЈЕ НЕ-
ДИРНУТА!

ПОЖУРИ, ФЛА-
ШЕ! ВЕК СЕ
ПРИБЛИЖАВА-
МО МАРСОВОЈ
АТМОСФЕРИ!

ТО ЈЕ НЕВО-
ЈА! ПРЕГОРЕЛЕ
СУ ТЕЛЕДИРИ-
ГОВАНЕ КО-
МАНДЕ!

ВЕЗА ЈЕ
УНИШТЕ-
НА, ЗИНО...
И НЕ МОЖЕ
СЕ ОПРА-
ВИТИ!

ОНДА
БРЗО
НОВУ!

НЕМАМО
ВРЕМЕНА!
МОРАМО РУКОМ
ДА ИЗАЗОВЕМО
ЕКСПЛОЗИЈУ!

НЕ БУДИ
ИДИОТ, ФЛАШЕ!
ПРЕКАСНО ЈЕ...
НЕ МОЖЕМО
РАЗОРТИ ОВАЈ
БРЕГ!

ТО ЈЕ ЈЕДИНИ
НАЦИН, ЗИНО!
УДАРИЊЕМО
О ТЛЕ КРОЗ
ЈЕДАН МИНУТ!

ЈА ЋУ СПРОВЕ-
СТИ ЖИЦУ ДО РА-
КЕТЕ... А МИ ЋЕ-
МО ЛЕКИ НА
ДУШЕКЕ-АМОР-
ТИЗЕРЕ!

ЗАШТО?
ПОГИНУ-
ЋЕМО У
СВАКОМ
СЛУЧАЈУ!

МОЖДА И НЕЋЕМО! МАСА ЛЕ-
ДЕНОГ БРЕГА ЋЕ НАС ДОНЕКЛЕ
ЗАШТИТИТИ! ИЗГЛЕДАЋЕ ТО
КАО НЕПРИЈАТНО УЗЛЕТАЊЕ...
НАДАМ
СЕ БАР!

ЕКСПЛОЗИЈА
ЋЕ БИТИ УСПО-
РЕНА... ТАКО ДА
ЋЕМО МИ УЗЛЕ-
ТЕТИ... ЗАПРАВО
ЕКСПЛОЗИЈА ЋЕ
НАС ИЗБАЦИ-
ТИ!

МИСЛИМ ДА
ЈЕ СВЕ ТО
УЗАЛУД! АЛИ
САД НАМ НЕМА
ДРУГЕ!

ЕВО!

КРОЗ ВЕКОВЕ

МАРАМИЦА - АЛИ НЕ ЗА НОС

Људи старог века ни-
су употребљавали ма-
рамицу за брисање но-
са. Нису је употребља-
вали ни Грци у Пери-
клово златно доба,
(499—429 пре наше ере).
Код старих Римљана
марамница је постојала
и била је нешто већа
од данашње, али је и-
мала другу намену:
њоме се у знак одоо-
равања махало у позор-
ишту или на другим
јавним приредбама, а
такође се њоме брисао
зној са лица. Иначе, у
старом Риму није било
дозвољено брисати нос
у храму јер се то сма-
трало као недостатак
поштовања према бого-
вима. Чак ни у кући
Римљана брисање носа
није било радо виђено.
Марамница се за бри-
сање носа почела упо-
требљавати тек у сред-
њовековној Византији.

Како одећа Византина-
ца није имала цепова,
марамница је ношена у
руци. У откопаном гро-
бовима из тога доба
нађени су мртви са бе-
лим или карираним ма-
рамицама у рукама.
У осталу Европу у-
потреба марамнице до-
шла је преко Венеци-
је око 1540. године.
Дотле се нос брисао
прстима или одећом.

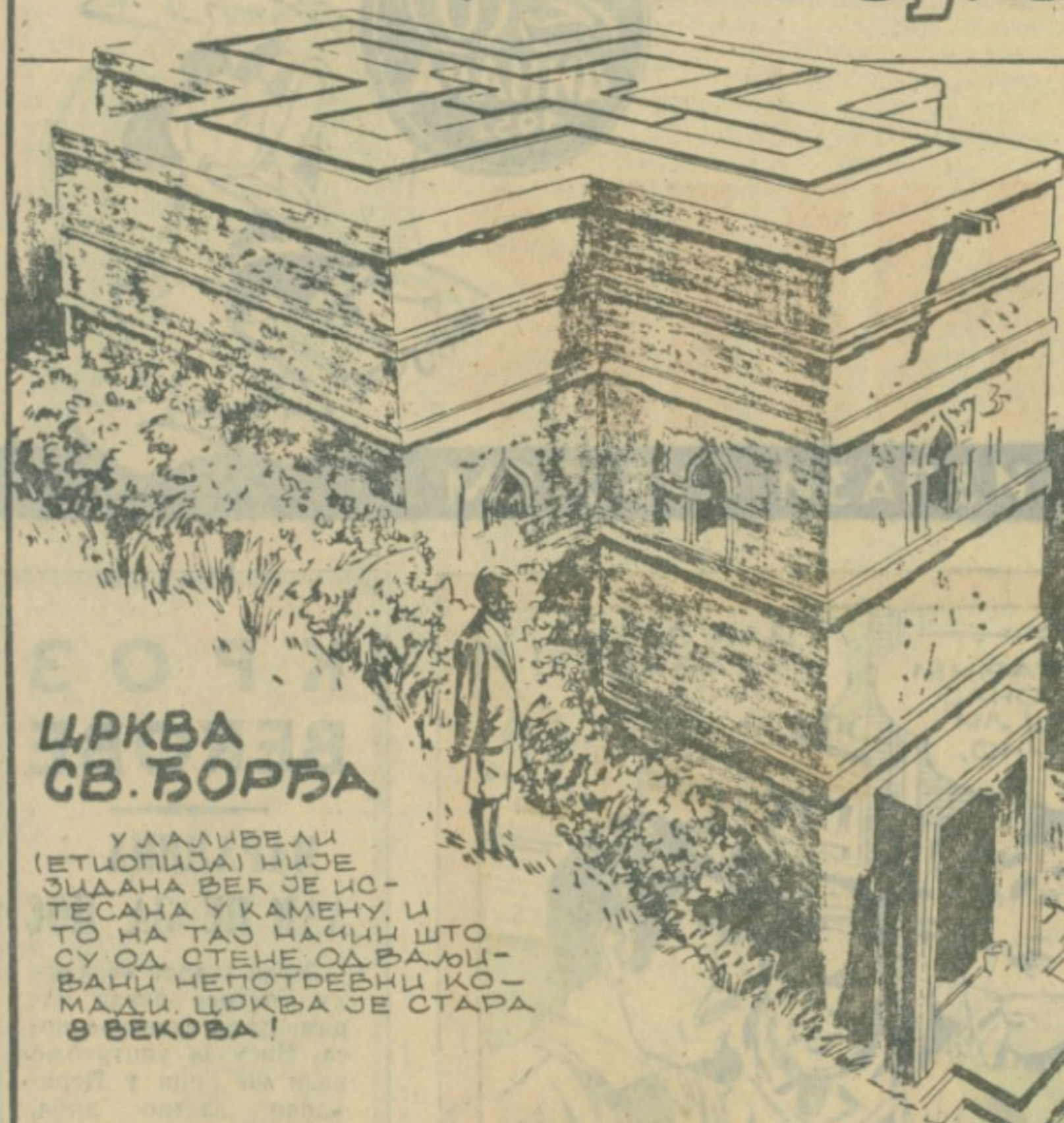
УДРУЖЕЊЕ ЗЛАТНИХ ПОЛУГА

Априла 1849. у Паризу
је као бомба стигла
вест: у Калифорнији се
на сваком кораку може
наћи злато. Хиљаде љу-
ди желеле су да иду
у Америку да би се бр-
зо обогатиле и у ту
сврху почела су да се
оснивају разна друш-
тва за финансирање пу-
товања.

Једно од тих друш-
тава које се звало „У-
дружење златних по-
луга“ организовало је
велику лутрију за скуп-
љање средстава за пу-
товање 5.000 особа.
Главни згодитак на о-
вој лутрији била је
златна полуга тешка
117 килограма.

У ОВОМ БРОЈУ: Замкови
од стакла. Нико ѓрорак у
својој земљи. Колумбово ја-
је. Сићне вестии са слика-
ма. Покрећне куће. Кроз
илене уши. Чудовиште са
два живиша. Дивљи Бил.

Ripley's — Веровалти или не!

ЦРКВА СВ. БОРБА

У ЛАЛИВЕЛИ (ЕТИОПИЈА) НИЈЕ ЗИДАНА БЕГ ЈЕ ИСТЕСАНА У КАМЕНУ, И ТО НА ТАЈ НАЧИН ШТО СУ ОД СТЕНЕ ОД ВАЊИВАНИ НЕПОТРЕБНИ КОМАДИ. ЦРКВА ЈЕ СТАРА 8 ВЕКОВА!

ПРВА ЧИСТО ЖЕНСКА ПОРОТА

ЦИОНА ЦОНСОНА ОПТУЖЕНОГ ЗА УБИСТВО СВОЈЕ СУПРУГЕ СУЗАНЕ ОСЛОБОДИЛА ЈЕ ПОРОТА СASTAVЉЕНА ИСКЛУЧИВО ОД ЖЕНА. СУЂЕЊЕ ЈЕ ОДРЖАНО 14 ЈУНА 1683 ГОДИНЕ У ЛУИСУ (АМЕРИКА)

© King Features Syndicate, Inc., 1963. World rights reserved

СЕДЛО

ЦИОН МИЛЛЕРА СОПСТВЕНИКА МИЛЕРОВЕ ТРУПЕ „ДИВОИ ЗАПАД“ БИЛО ЈЕ УКРАШЕНО СА 7 КИЛОГРАМА ЗЛАТА И СРЕБРА 247 ДИЈАМАНТА, 120 САФИДА И 16 РУБИНА!

АМЕРИЧКА ВЕВЕРИЦА РУПАРА

МОЖЕ ИСТОМ БРЗИНОМ ДА ТРИ И НАПРЕД И НАТРАШКЕ!

НАСЕЉЕ НА ШТУЛАМА

ОСТРВО МАРКЕН У ХОЛАНДИЈИ ЗОЈЕДЕРСКО ЈЕЗЕРО ПЛАВИ СВАКЕ ЗИМЕ И ЗАТО СУ СВЕ КУЋЕ НА њЕМУ, КАО И СТАЈЕ И ПУТЕВИ ПОДИГНУТИ НА СТУБОВИМА

ЗАМКОВИ ОД СТАКЛА

Да, замкови и куле од правог стакла... и то веома чврсти и солидни јер њихове рушевине још стоје мада су били подигнути пре готово две хиљаде година.

Остаци стаклених замкова срећу се нарочито у планинама Шкотске. Ови замкови су по правилу увек подизани на узвишенима које са свих страна доминирају околином. Друга њихова одлика је та да су неприступачни и да се до њих може допрети само једним прилазом док их са свих осталих страна окружују праве провалије.

Ови утврђени замкови, опасани двоструким зидом, били су веома масивни. Према народној традицији њихово порекло је галско.

Научници су успели да реконструишу начин на који су подизани ови замкови и утврђења чији су зидови дебели и по два метра. План замка био би нацртан, трасиран — на тлу. Затим су по свим истртаним контурама подизана два паралелна зида од земље. Зидови су један од другог били онолико удаљени колико је требало да буде дебелина будућег сталног зида. На тај начин добијана је нека врста циновског калупа. У ту шупљину између земаљних зидова најпре би наслагали дрва и пошто би их запалили, на ватру би се бацао песак и кречњачко камење које се топило и претварало у течну стакласту масу. Та мешавина падала је на дно док су по њој пливала дрва.

Сталним додавањем песка, камења и дрва калуп се пунио. Тако су прављени сви делови замка, прави и овални зидови, куле, утврђења. На крају, пошто би се смеша охладила, уклањан је „калуп“ од земаљних зидова и појављивали се стаклени, глатки и сјајни. То стакло, разуме се, није било провидно као ово за које данас знамо. Било је дебело и непрозирно, тамнозелено као код данашњих боца за пиво и киселу воду. Али, у време када су топови и бомбе били непознати, стаклени зидови били су довољна заштита. Киша и ветар само су их чинили лепшим и сјајнијим. А да су стаклени замкови били и трајни, сведоче њихови остаци који се у Шкотској висичи могу и данас видети.

ПИНГВИН СЕ ВРАЋА КУЋИ

Нема ништа лепше од родног дома — нарочито за Адели-пингвине. Родни дом у овом случају је обала Антарктика и наша птица без крила стрпљиво ће пешачити стотине километара да би до њега стигла. Какав је то напор за пингвина кад је његов „корак“ дугачак свега 12 сантиметара — није тешко замислити.

Више од те тежње за домом, научнике занима и збуњује питање: како пингвин зна у ком правцу треба да иде?

Два америчка научника две године су на Антарктику проучавала способност оријентације Адели-пингвина. Доктор Емлен, познати светски орнитолог, каже да су пингвини пуштени из кавеза дубоко у унутрашњости антарктичког континента били у стању да изаберу најкраћи пут до обале. На ту њихову способност уоп-

ште не утиче раздаљина, чак ни онда када износи 900 километара.

Међутим, када је Сунце за време јако обличних дана потпуно скривено, способност оријентације код пингвина приметно је смањена. Али, само Сунце не би било потпуно сигуран водич, јер ако би се птице управљале само према њему без корекције коју захтева Земљина ротација, оне би се кретале не по правој, већ по кривој линији. Пошто је, међутим, утврђено да пингвини могу да путују у правој линији, јасно је да су они у стању да врше корекцију која је неопходна с обзиром на Земљино окретање око сопствене осовине.

Амерички научници сма трају да пингвини имају неку унутрашњу физиолошку „бусолу“ која им омогућује да правац свог кретања ускладе према кретању Сунца. Заправо, та „бусола“ им означава где Сунце треба да се налази у односу на потребан правац.

У једном опиту који су ова два научника извели, неколико пингвина, завезаних очима, било је пренето далеко од своје обале, и тамо пуштено. После неколико месеци велика се вратила дому, што значи да су ове птице без крила превалиле око 3.900 километара, прелазећи просечно на дан 12,8 километара.

НЕ ДИРАЈ У ПЧЕЛЕ

Један коњ из Орегона случајно је преврнуо једну кошницу. Узнемирене пчеле излетеле су и почеле да га уједају. Уплашен коњ преврнуо је свој јахача, а овај падајући с коња преврнуо још две кошнице. После тога нови рој пчела напао је коња који је побеснео од бола почео да преврће остале. У том сав избезумљен долете власник кошница у пратњи ватрогасаца и болничког особља. И сви су били тако изумедани да је крајњи биланс био: мртав коњ, а јахач и три спасиоца хитно пренети у болницу.

ТЕРМИЧКИ ИЗВОРИ

Термички извор са знатном количином јода је откривен за време бушења земљишта на више од 3670 метара у Штајну, близу Именштата у Баварској. Вода која ту изви-

ре има температуру од 85 Целзијусових степени и садржи око четири пута више јода него иједан други извор у Немачкој.

НИКО ПРОРОК У СВОЈОЈ ЗЕМЉИ

Пре нешто више од 50 година један руски лист донео је вест коју преносимо без икаквих измена, чак и под истим насловом. Године 1731. у Рјазану, у присуству губернатора, млађи ђакон Нерештет

Кракућни начинио је један џак сличан великом балону, надувао га рха-

вим и смрдљивим димом, направио испод њега омчу, сео у то и ђаволском снагом подигао се више од бреза и ударио у звоник. Али, успео је да се закачи за ужад црквених звона и да тако спасе свој живот. Протерали су га из града и он је отишао у Москву. Хтели су живог да га закопају или да га спале.

КОЛИКО ИМ ЈЕ ГОДИНА

Амерички ихтиолог Сем Кинтон саставио је, на основу проучавања разних стручњака из разних земаља, упоредну таблицу просечног трајања живота 300 становника река и мора. Стручњаци за рибе вршили су проучавања претежно у акваријумима

и базенима, значи у срединама где рибе имају могућности да дочекају природну смрт. Резултат: многе рибе живе веома дуго. Тако, на пример, јегуље живе до 57 година, шари до 40, пастрмке до 24, лососи до 19, морски рак

Не мање занимљиву таблицу у којој су скупљени подаци о дужини живота птица, објавио је недавно у једном француском научном часопису орнитолог М. Барети. Ево колико живе неке европске птице: чапља живи 24 године, ро-

до 14, сом до 11, штука и греч до 10 година. Нешто мало мање од 10 година живе рибе лињак и црвенперка. Ипак, „рекорд“ у дугочекности припада јесетрама: неке од њих доживе дубоку старост од 70 година.

да — 23, морски галеб око 20 ластавице — 15, дивљи голубови — 13, врапци — 10, шење — 8, препелице и дроздови — 7. Дуже од остале своје пернате савраће живи водена шљурака — 31 годину.

УМЕСТО РИБЕ — НОВЧАНИК

Пецајући на кељу у Бруклину 28-годишњи Мичел Рампино намрштио се кад је из воде уместо рибе извукао неки замућуљак. Лице му се разведрило кад је свежањ боље погледао. У њему је било 49 новчаница од по 100 долара. Похитао је кући да новчанице осуши и однесе их у банку. Тамо је сазнао да су све одреда биле лажне.

АУТОМАТ — ВОДИЧ

Механизација није увек добродошла. Туристи у Данској неће је радосно поздравити, јер ће се одсада за оба вештења морати обраћати уличним аутоматима а не предсретљивим девојкама-вodicима. Услуга аутомата је јевтинија, стога су они свакако и уведени. Осим тога они без нагласка „говоре“ четири језика.

СЛАВУЈИ И ТРАНЗИСТОРИ

Општинске власти у Лонду ну одредиле су: с доласком пролећа посетиоцима свих лондонских паркова, зелених скверова и башта забрањује се да укључују транзисторе. Разлог ове забране је јасан: музичке радио-емисије надвишују гласове крилатих певача који у Лондону имају много поклоника.

О КОРИСТИ ГЕОГРАФИЈЕ

Швајцарски туристички биро у Сједињеним Америчким Државама предложио је својим шведским колегама да међу Американцима почну истовремену акцију под паролом: „Шведска и Швајцарска — то није једно исто“. Неопходност овакве једне кампање објашњава се тиме што многи амерички туристи упознавши се са швајцарским туристичким проспектима често купе возне карте за Шведску и обратно.

ВЕШТИ ПОМОЋНИЦИ

Мајмун се узварао на високу палму, спретно откидао косове орахе и бацао их на земљу — један, други, трећи... Обичан призор? Не баш са свим. Мајмуна држи на узци скупљач ораха. Мајмун је

на „радном месту“ и помаже свом господару у тешком послу. У Малаји на плантажама кокосових палми има десетак оваквих помоћника. Најспретнији међу њима могу за један радни дан да беру око хиљаду плодова.

ПРЕ ЧОВЕКА...

З оље су производиле хартију пре човека. У току дугих година стварања историје људи су употребљавали за писање камен, глину, папирус и пергамент, док су з оље већ пре много хиљада година решиле проблем хартије и картона производених их од дрвених влакана. Међутим, за ову њихову способност није се знало све до 18. столећа, док научник Реомир није утврдио начин на који оне „фабрикују“ хартију.

Осе производе хартију од сувог дрвета или од коре. До њом видљивом одломе неколико ситних иверчица и смекшају их пљувачком, па потом начине ситну лоптицу. После још неких прерада, од лоптица постају папир или картон и од њих праве зидове свог станишта. За исту сврху оса се, као што је познато, користи и хартијом коју човек одбаца. Сам преображај дрвених цепки у папир углавном се врши помоћу осине лепљиве пљувачке.

Архитектура осиног гнезда може да буде различита: да се састоји само од једног одељка које виси на некој грани и како је њен стан најчешће усправан, или у хоризонталној равни. Отвори могу бити окренути надолу.

Гнезда стршљенова, која најчешће срећемо у дупљама дрвета или по таванима и амбарима, различите су величине. У Европи су обично до 55 сантиметара дугачка. Овакв осинак има по неколико чак и по десет водоравних одаја „на спратове“ — једна изнад друге.

Ако је осин дом под вјетром небом, она га прекрива специјалном облогом. Њен са

став је врло занимљив за научнике, јер је изграђена од изолационог материјала сличног онима које човек употређује у модерном грађевинарству. Ситнушине комадићи картона задржавају слојеве ваздуха у осинаку, и тако се чува у појединим „одајама“ пријатна топлота. Испитивањем унутрашње атмосфере биолози су установили да температура у осинаку може да буде до 26,5 степена. Инсекти ово постижу на два начина: махањем крила проветравају осинак и топли ваздух избацују кроз отворе, а прскањем зидова водом изазивају испаравање. Значи, „климатизација“ није била ни каква тајна за наше з оље још ни пре више стотина хиљада година.

Екзотични осинаци многи су већи од наших и од свих европских. Светски рекорд држе бразилске осе које живе у правим малим „облакодерима“. Њихови осинаци дуги су до 160 сантиметара и имају по 27 спратова. Док у европским „палатама“ ових инсеката станује 4 до 5.000 з оља, у бразилским живи преко 100.000.

Тропске осе су једине које граде своје куће за више година. Наши осинаци су једногодишњи, док се у тропима подижу за неколико генерација. У њима, као и у нашим, постоји исти систем уградње и иста климатизација. Њима је, уосталом, она потребнија.

Као што се види, осе су да внашњи грађевинари и давнашњи специјалисти за „комфорне станове“.

Фосилни остаци првих предака данашњих дабара могу се наћи у геолошким слојевима олигоцене старим 30 милиона година. Палеонтолози сматрају да је у плеистоцену било на земљи неколико милијарди дабара. Захваљујући њиховим изванредним градитељским способностима они су се

у склоништима и кућицама које су сами подизали очувавали од разних природних непријатеља скоро непромењени. Тек када је људе привукло њихово крзно, мириси који луче а нарочито њихово укусно месо, почела је права хајка на њих која се завршила скоро потпуним њиховим истребљењем.

Некада су дабови настанивали све земље умерене и хладне климе а данас их има у Америци само на Аљасци и у Канади а у Европи у рекама Елби и Мулду у Немачкој, Висли у Пољској, Дунаву, Молдавији, Норвешкој, Швајцарској и Лапонији. Има их у западном Сибиру, Монголији и у Бајкалском језеру.

Трапава и кратких ногу, дабар достиже дужину од једног метра и тежину од 50 килограма. Пљоснати реп му је дугачак 30 сантиметара. Неспретан је и оклева када хода по суву, а када заплива као да изгуби сву своју тежину.

Дабар је у стању да непрекидно рони 750 метара. Пљоснати реп му је изванредно оруђе за време пливања и роњења; служи му као прави пропелер за понирање. На тлу му служи за одржавање равнотеже а када снажно пљесне њиме по воденој површини саопштава саптеменицима да је опасност на помолу.

Некоме Французу пала је на ум 1749. године несрећна мисао да дабра, који живи у рекама, прогласи рибом. Сви Французи су хтели да окусе његово месо и пошто су се уверили да је врло укусно потамањени су у готово свим француским рекама. Остале европске земље пошле су за француским примером. Тако је услед глупости и прождр-

ДАБАР

НЕНАДМАШНИ РОНИЛАЦ, ДРВОСЕЧА И ВЕГЕТАРИЈАНАЦ

љивости људи у XVIII веку ро ду даброва потписана смртна пресуда.

Ако је тло глиновито дабар прави подземне земунце а ако није гради колибе од грања, лишћа и дрвеног материјала. Кад год је то могућно дабар гради свој стан испод нивоа воде, у самој обали тако да улази у њега пошто претходно зарони. У просторији која му служи као предобље он стресе своје мокро крзно а затим улази у другу просторију која је сува, чиста и угодна. Висока је пола метра, дугачка метар и увек на таваници има отвор, неку врсту димњака за проветравање. Кроз тај отвор дабар излази само у случају неочекиване поплаве. Цела даброва кућица има два до три улаза, дугачка је четири до десет метара, а тле у њој је брижљиво покривено фином струготином од дрва. Најнижа тачка даброве кућице налази се метар и по испод земље а највиша 70 сантиметара до два метра изнад. Кров је начињен од грања и дрвеног материјала

води зајажених језера гради своје кућице. За грађење бране употребљава масиван дрвени материјал, често читава стабла која сам обори и кроз канале, направљене колективним напором, спусти их до реке. За темељ бране употребљава тешко камење које нађе у води.

Као ненадмашан дрвосеча он се ослони на задње шапе и реп, обгрли стабло пред њим шапама и својим снажним секутићима почне да глобе дрво као тестером док не остане само танка осовина у средини. Обарање ослабљеног стабла оставља ветру. Приликом глобања добро пазни да стабло буде оборено баш на ону страну коју жели. Када је дабовима потребно више грађе они за кратко време оборе читаве приобалне шуме. Један дабар је оборио тополу високу 19 метара са пречником од 30 сантиметара — за мање од два сата.

Дабар је искључиво вегетаријанац. Рибе око њега могу безбрижно да пливају али зато са уживањем једе лиш-

ПОСВЕЧЕНО СТАВЛО

везаног речним муљем, по коме може да гази више људи а да га не сруше.

Бране које он гради могу бити дуге 500 метара и високе четири, и онда у мирној

ће, пулошке, младе гране и глобе кору од врбе, тополе, храста, јабучке, крушке. Радо вади из земље корење и разне задебљале и хранљиве делове биљака.

ПАНАМСКИ КАНАЛ

Поред тешкоћа око изградњава канала, радници су имали да се боре и против разних болести. Жута грозница и маларија су косиле. А у оно време је медицина тешко излазила на крај са овим болестима јер се нису знали ни узрочници нити како се преносе. Понајд је једва половина радника могла да дође.

Французи су најзад, 1903. године, потурили Американцима откуп у износу од 40 милиона долара за право грађења канала и Американци су прихватили понуду. Али су затим они склопили други уговор на основу кога им је одобрено преузимање целокупног грађења канала на сопственој територији.

Тоном 1904. године када су Американци већ започели прве радове око грађења канала, њихови научници и лекари су установили да маларију и жуту грозницу преноси комарц. Требао је значајно околне мочваре и цунгле у којима су се легли комарци кошуштити и то пре него што почне грађење.

Пукотин Горкас, који се успешно борио против ових болести на Куби био је премештен у зону канала да пружи потребна савете. Предузео је обимне мере: испуњавана су места на којима се налазила вода и проквара су легла комараца, а станоништима је говорено о мерама предохране и заштите.

КОРИСТАН ПЕПЕО

У индустријским земљама постоји неизбежна потреба да се на неки начин уклоне велике количине пепела које остају после сагоревања угља у индустријским пећима. Било је разних идеја како да се пепео искористи или уклони. Употребљава се као грађевински материјал, али на тај начин се само мала количина пепела утроши. Према новијим радовима британских агронома, изгледа да се на пепелу могу гајити усеви.

Није нимало јевтин посао да се велике количине пепела превозе и бацају у море. Негде се пепео из термоелектрана баца у напуштене руднике и мајдане камена, или се гомила на пустом неплодном земљишту. Остављен без икаквог даљег поступка, ветар је разносио пепео — за који се мислило да је потпу-

но јалов. Томе се стало на пут тиме што су дубоке наслаге пепела покривале слојеве плодне земље — дебљине чак до једног метра. Очигледно, врло скуп посао. И није нимало практично узимати земљу са плодног тла да би се неплодне гомиле пе-

пела претвориле у плодно земљиште.

У Британији су државни органи електропривреде затражили помоћ агронома. Њима је било постављено питање како да се наслаге пепела претворе у неку врсту плодног тла. Агрономи су от крили неслућено. На пепелу из електрана успева детелина, јечам, трава, репа и купус. Зоб, раж, грашак и купус не подносе пепео који је тек извађен из пећи. Међутим, одлежан пепео омогућава добар принос многих усева. Даље је пронађено да се принос повећава ако се пепелу у облику ђубрива дода азот и фосфати. На опште чуђење, нађено је да пепео добро чува влаћу, у неким случајевима чак боље од земље. Према свему, можда, пепео неће бити битни некорисни отпад.

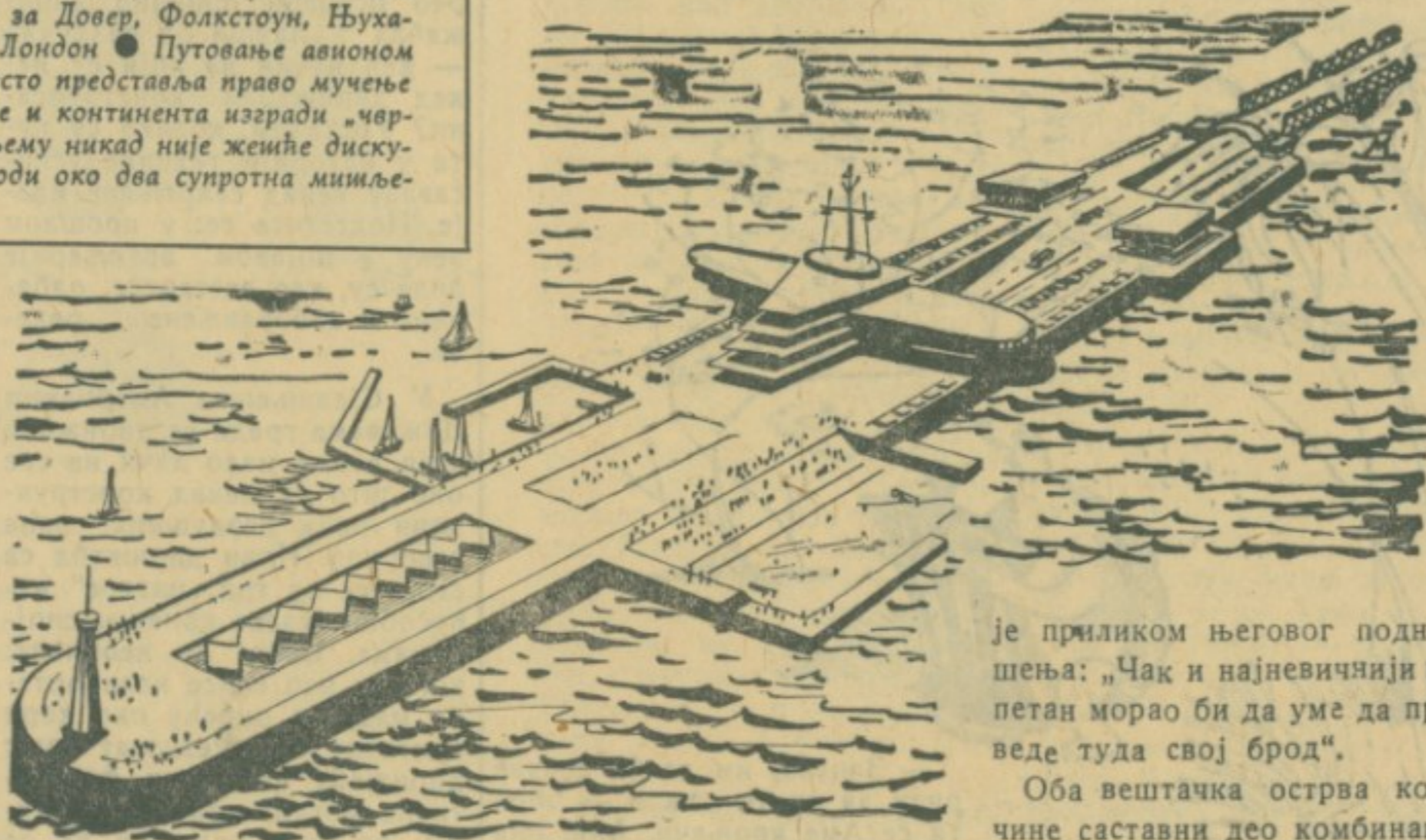
КОЛУМБОВО ЈАЈЕ

Сви путеви воде у Рим — каже једна изрека — али само пет у Енглеску: бродом за Довер, Фолкстоун, Њухавен и Хаарич, а авионом за Лондон ● Путовање авионом је још скупо, а оно бродом често представља право мучење ● План да се између Енглеске и континента изгради „чарста“ веза није нов, али се о њему никад није жељиче дискутовало до данас ● Спор се води око два супротна мишљења: мост или тунел.

Године 1952. Ламанш је, бродовима и авионима, прешло 3,2 милиона особа. После осам година, 1960, тај број је био за 145 процената већи. Сматра се, међутим, да ће само овог лета Ламанш прећи 9 милиона туриста који или желе да посету Енглеску или да из Енглеске пређу на континент. У веку аутомобила људи желе да увек при руци имају своја кола: ове године преко Ламанша је пребачено 600.000 аутомобила.

За време главне туристичке сезоне постојеће могућности за пребацивање возила нису ни изблиза довољне. Ко жели да са својим колима на пусти острво у Јулу, тај мора да резервише место и време најкасније у фебруару. Магла и бура на мору могу за један дан да унесу страховиту збрку у све брижљиво израђене планове. Љути и нервозни путници који данима морају да чекају брод постали су већ нормални пратилац путовања у Енглеску и из Енглеске. После једног дана густе магле лондонски аеродром подсећа на логор за прихватање избеглица.

Духовни отац идеје о грађењу тунела, који би повезао Енглеску и континент, је француски инжењер Мотреј коме је Наполеон наложио да до Енглеске прокопа један подводни тунел. Годину дана касније Енглец Мотреј предложио је да се по дну Ламанша поставе челичне цеви великог пресека које би пос-

ВЕШТАЧКО ОСТРВО

у потпуном мраку. Може ли се избећи паника? То је само један од противрзлога.

Ни противници моста нису без „оружја“. Мост са својим стубовима — а њих би требало да буде више од 160 — представљао би озбиљну препреку за већ хаотичну пловидбу Ламаншом. Јер, за време најгушћег саобраћаја кроз канал, између стубова моста морало би да прође хиљаду бродова.

Између новембра и фебруара током сваког месеца 9 до 15 дана дувају ветрови јачине 7 до 8 бала. Такви ветрови су опасност и за сам мост, а да се и не говори о опасностима које по таквом времену очекују бродове.

На крају, у расправама између тунелаша и мостања не треба занемарити ни финансијску страну: тунел би кош-

Преко мостова и кроз тунел ишло би осам аутомобилских коловоза и две железничке пруге. Вентилација овако кратког тунела не представља, с техничке стране, никакав проблем, а за бродове остаје саобраћајна „трака“ шири од пет километара и слободна од стубова. Један од заточника овог плана изјавио

је приликом његовог подношења: „Чак и најневичнији капетан морао би да уме да проведе ту свој брод“.

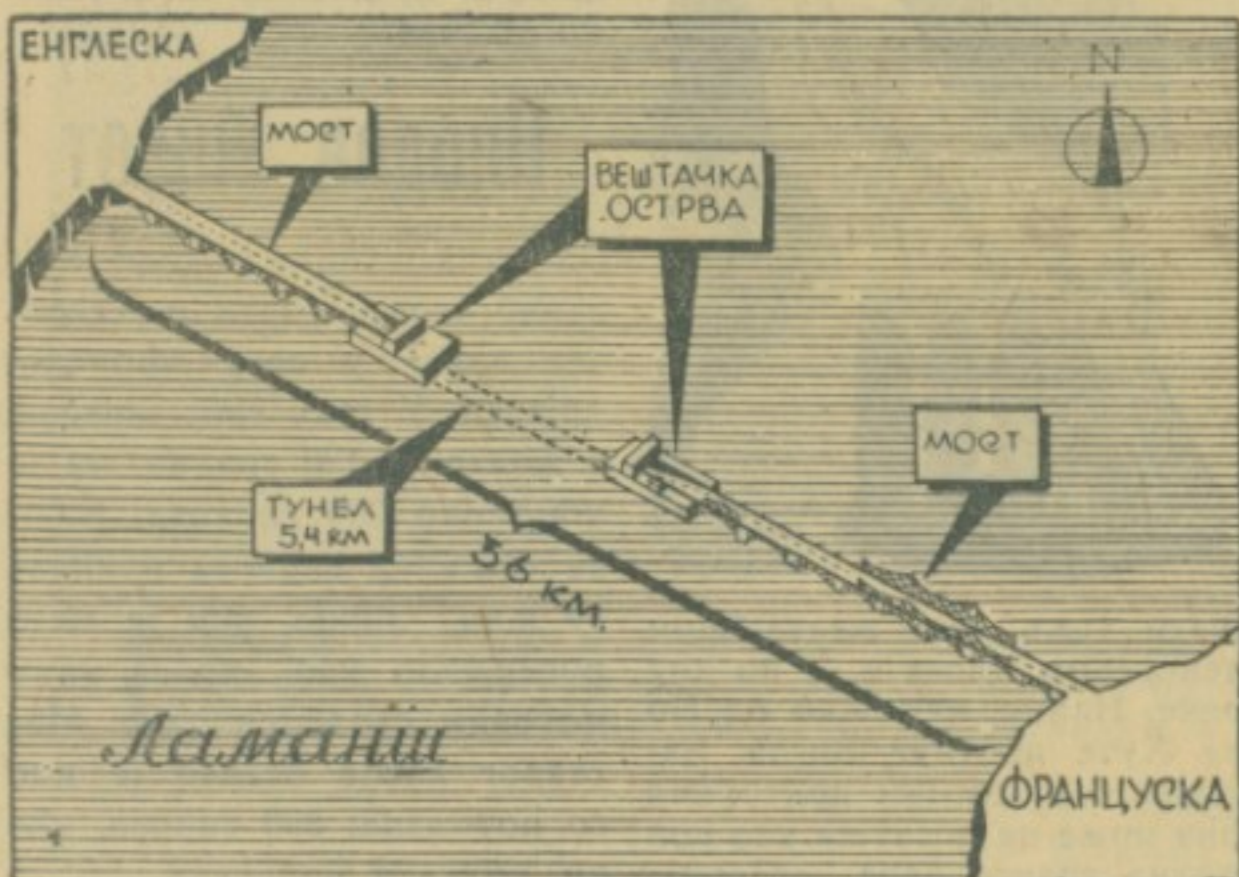
Оба вештачка острва која чине саставни део комбинације моста и тунела била би претворена у туристичку атракцију. На њима би се налазили паркинг-простори за 2000 аутомобила, ресторани, хотели, мотели, вештачка плажа и базени за пливање, простор за слетање и узлетање хеликоптера, пристаништа за моторне чамце и мање јахте.

Зар овај план који треба да помири и задовољи и „мостање“ и „тунелаше“ не подсећа на Колумбово јаје? Само је требало сетити се.

ЦЕПНИ МАЈМУН

Овај мали мајмун из Пара (Бразил) луке на Амазони, постао је љубимац јужноамеричких дама и опасан конкурент малих кинеских кучића и великих булдога, јер може да се носи у цепу, дискретан је, чист и уз то љубак. Лако се носи, не мора му се стављати огрлица око врата. Опасан је једино за цепенроше, јер он добро познаје прсте своје господарице. Гурман је, али срећом за његове господаре, остаје мали растом.

лужиле као тунел. Отада па до данас готово свака година донела је неки нов план за изградњу тунела.

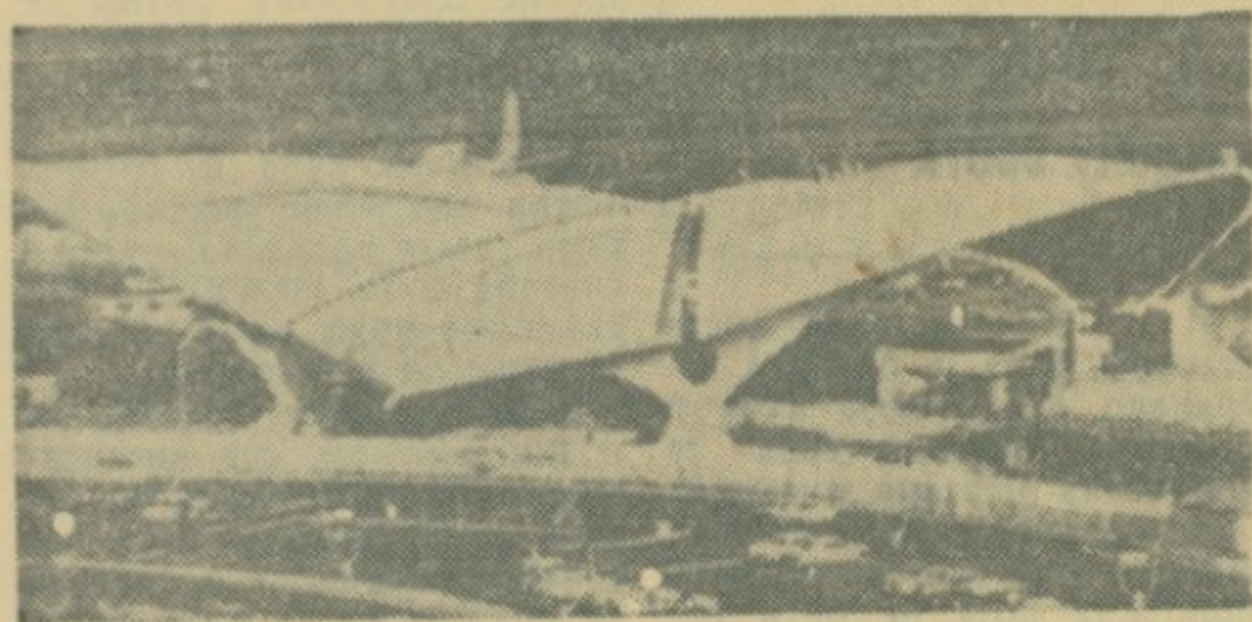
Први предлог за грађење моста преко Ламанша потиче из 1836. године. Од те године почело је непријатељство између „тунелаша“ и „мостања“, непријатељство које је недавно један новинар упоредио са оним које је владало између Монтегија и Капулета.

Противници тунела имају јаке аргументе. Шта ће бити ако нестане електричне струје тако да сви уређаји престану да раде — вентилација на пример — и путници се нађу

тао 107, а мост 214 милиона фунти стерлинга.

Пре нешто више од месец дана британском Министарству саобраћаја поднет је нов предлог који би требало да задовољи обе стране: план који представља 36 километара дугачку комбинацију моста и тунела. Према том плану од енглеског града Фолкстоуна полазио би мост који би се после девет километара завршавао на једном вештачком острву. Од острва даље водио би 5312 метара дугачак тунел, који би излазио на друго вештачко острво које би, пак, с Француском поново било везано једним мостом.

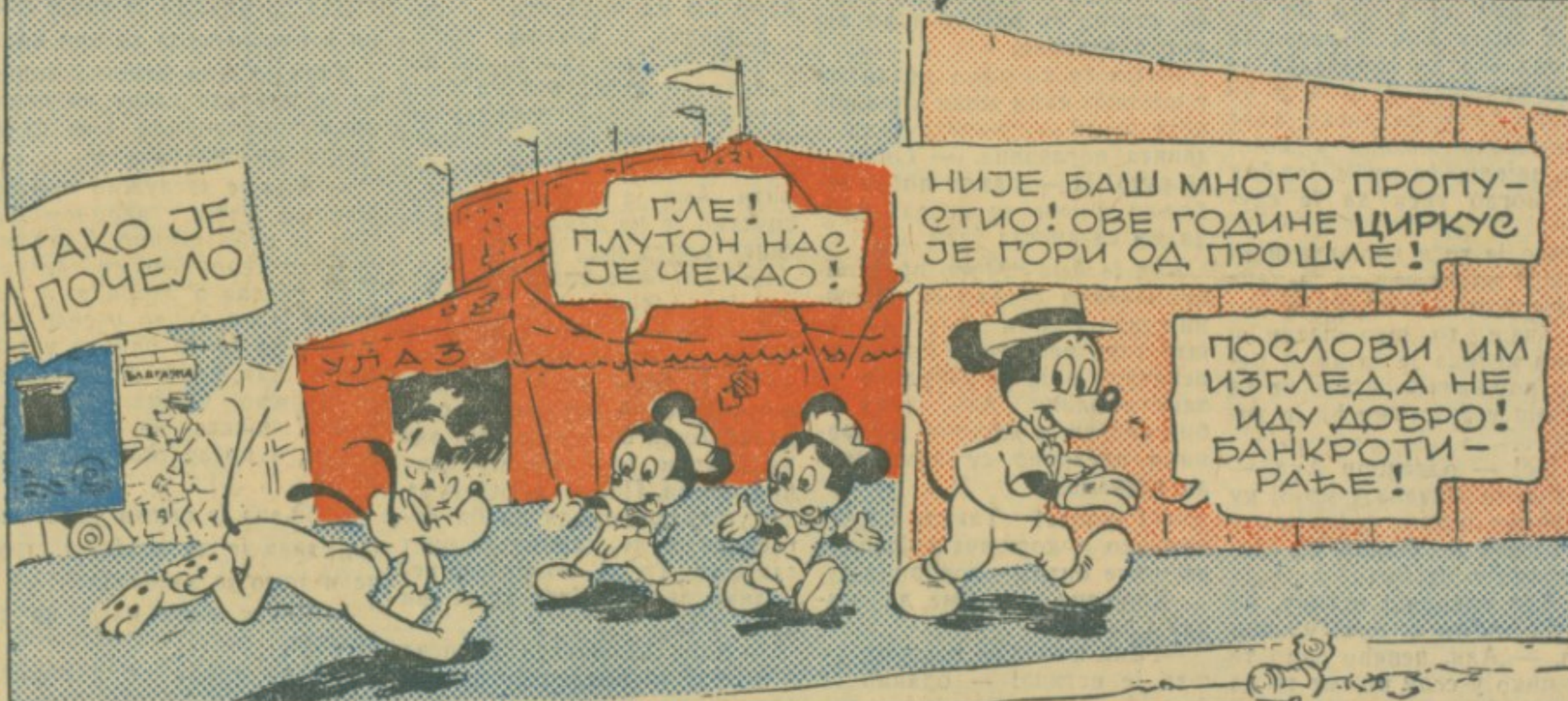
Бетонска скулптура — кров на згради

Путник из ваздуха може лако да погрешно: аеродромска зграда на њујоршком аеродрому Ајдлавајд личи на огроман авион спреман за

узлетање. Бетонски кров ове циновске конструкције дебео је по ивицама 20 см а у централном делу и 100. Ослања се само на четири стуба.

ПЛУТОН У ЦИРКУСУ

КОРЊАЧА — ПЕВАЧИЦА

Дирижабл — летеће крило

Било је то веома давно. А догодило се тамо где из огранака планине Конго извије река Адири. Ло вац Ама изишао је из свог села и кренуо у шуму у лов. Дуго му ништа није наишло пред коље и он је све дубље залазио у шуму. Најзад је дошао до обале реке и запао у непроходан честар где никад раније није био. И док је он стајао тамо размисљајући на коју страну да крене, зачуо је необичну музику: изгледало му је као да то пева дрвеће око њега. Јасно је чуо глас и нежне акорде сансе (санса је афрички музички инструмент).

Неко је певао:
— Човек неће да се нама покори,
Значи, треба се покорити човеку...

Трудећи се да не начини никакав шум, Ама је крочио напред и опрезно повирно иза дрвета. Тамо, на малом шумском пропланку, угледао је корњачу са сансом. Корњача је певала:

— Човек неће да се нама покори...

Ама се задивило. Корњача је певала предивно. Никад, у читавом свом животу, Ама није чуо такво певање. Дуго је стајао, бојећи се да се помакне, и слушао престајући чак и да дише. Корњача је видела Аму, али се нимало није уплашила и продужила је да свира и пева.

Када је идући пут поново кренуо у лов одмах се упутно пропланку. Затекао је тамо корњачу са сансом и поново је слушао њену песму:

— Човек неће да се нама покори,
Значи, треба се покорити човеку.

И сваког пута чим би зашао у шуму Ама је неизоставно одлазио до пропланка да слуша корњачу. Једном је помислио: било би дивно када би корњача живела у мојој кући, заједно са мином, јер бих тада могао увек да је слушам.

Рекао је то и корњачи и запитао је да ли сме да је понесе са собом.

— Знам, то што певам и свирам велика је тајна — рече му корњача — и ако ме ти однесеш у село, сви ће је дознати...

— Не! — одговори Ама. — Ако будеш живела у мојој кући никоме о томе нећу причати. И само ја, једини ја, слушаћу твоју песму...

— Ако говориш истину, поћи ћу с тобом — рече му корњача. — Али, певаћу само теби и нико у селу не сме то да дозна.

Народна прича са Обале слонове кости

— Неће! Неће! — радосно повика Ама. — Певаћеш само мени.

Пажљиво, да је не озледи, Ама је узео корњачу у руке и однео је у свој дом. И свако вече, чим би се Ама вратио с њиве или из лова, корњача му је певала и свирала. Заиста, то је било такво чуло да Ама није могао да се уздржи и не похвали се својим суседима. Затим, заборавивши своје обећање, стао је да о томе прича све чешће.

Нико му, међутим, није веровао. Људи су му се подсмевали мислећи да измишља. Али, приче о томе да у његовој кући живи корњача која пева, стигле су најзад и до самог поглавице.

— Ко се то тамо хвали да у његовој кући живи корњача која пева? — љутито једном запита поглавица. — Он нам се руга! И — одмах посла најбољег тркача да нареди Ами да му се сместа јави.

Кад је Ама ступио пред вођу племена осећао се поносним што у свом дому има нешто тако необично: корњачу-певачицу која је узбудила читаву околину. Али, вођа је био гневан, а њихови доглавници презриво су одмахивали главама.

— Гаупост! Таквог чуда као што је корњача која пева не може бити — говорили су. — Корњача која уме да свира? Свашта!

— Све што вам говорим сушта је истина! — бранио се Ама.

— Ти, дрска варалице! — говорили су му људи. — Хоћеш да нас прашившћинама... тим твојим измишљотинама.

Те речи ујеле су Аму за срце. Страхотито се увредио.

— Сад ћу вам донети корњачу па ће вам она и певати и свирати — рече им он. — Тада ћете видети да ли сам варалица. А ако она то не учини, можете ме убити.

Дошавши кући, Ама је пажљиво узео корњачу и понео је.

— Куда идемо? — запита корњача.

— Људи мисле да сам лажов — одговори Ама. — Сад ћемо им ми показати. Корњача је ћутала.

Када је Ама стигао до поглавицине куће, већ се била скупила читава гомила: из свих околних села дошли су људи да виде шта ће се догодити. Ама је донео корњачу, спустио је на земљу и ставио сансу поред ње.

— Сад ћете видети! — рекао је.

Корњача је седела на мичући се док су се људи нагињали да је боље виде. Али, корњача није ни певала ни свирала. Људи су чекали. Ни звук. Затим је сакрила главу под оклоп. Понекад би отуда, додуше, провирила да би погледала људе, али би се опет сакрила. То се поновило неколико пута. Најзад су се сви наљутили.

— Када ће почети да пева и свира? — питали су незадовољни.

— Када ће почети да пева и свира? — питали су незадовољни.

— Запевај им да би се уверили да нисам лажов — обрати се Ама корњачи. Али, она је само жмиркала очицама и ћутала.

Време је протицало. Гомила је гунђала. Сви су се ругали Ами. Најзад вођ рече:

— Достал! Свима нам је сад јасно да се овај дрски Ама нама руга и да је измислио, ту причу о корњачи која пева. Узмите га и казните!

Разгневени људи зграбили су Аму и стали га шибајти.

— То ће те опаметити да више не обмањујеш свој народ и да му се не изругаваш — рече му поглавица. — А сад скупи своје прње и одлази из села, и то сместа! Међу нама нема места таквим смутљивцима.

Ама је ћутало. Тело га је болело од удараца, горео је од стида... Скупио је своје ствари и пошао куда га очи воде.

Када је Ама отишао корњача је извукла главу из оклопа и проговорила. Сви су је запрепашћено гледали.

— Ама је заслужио ово бешчашће због вероломства. Сам је себе казнио. Тако ми је било лепо у шуми где сам увек певала и свирала. А онда ме је он донео у село обећавши да ће то чувати у тајности. Али, своје обећање није одржао. Свима је испричао. У почетку је причао шапатом, а после све јаче и јаче.

Корњача је потом узела сансу, стала је да пребира струне и тихо је запева:

— Човек неће нама да се покори,
Значи, треба се покорити човеку...

Можда би и дирижабл, ако би га усавршили, могао да постане савремено превозно средство. Можда није застарео основни принцип дирижабл "лакши од ваздуха" — већ начин на који су некад дирижабли конструисани? Уосталом, колико су пута у историји технике ускрсавале некад сахрањене идеје. Подсетите се: у прошлом веку с појавом артиљерије биле су, као застареле, одбачене и заборављене... раке-те.

У Сједињеним Америчким Државама гради се дирижабл који веома мало личи на све оно што су некад конструктори ових ваздушних лађа створили. Нови дирижабл са стоји се од три "цигаре" међусобно везане крилима-спојницама. Елисе су необичне: исте су као елисе хеликоптера мада се окрећу око хори зонтале осе. Резултат тога: дирижабл ће имати фантастичне могућности маневрисања, то јест моћи ће да се

окрене у месту као трактор и да слеће на мале површине као хеликоптер. Промене у мењави висине не постижу се избацивањем баласта или испуштањем гаса, већ загревањем и хлађењем тог гаса (хелијума) који чини дирижабл "лакшим од ваздуха".

УГАЉ ТЕЧЕ РЕКОМ

Једанаест композиција од по хиљаду тона угља потребно је за 24 часа рада металуршког комбината, који носи Лењиново име, у Новој Хути, у Пољској. Кроз неколико година комбинату ће бити потребно 2 до 3 пута угља више. Достављање толике количине "хране" за високе и Мартенове пећи прети да израсте у озбиљан проблем.

Група инжењера запослена у комбинату предложила је занимљиво решење: достав-

која везује Хуту са рудницама угља у Шлеској.

На дно реке треба поставити две цеви од метала или армираног бетона. Кроз њих би до комбината дотицала ме шавина угља и воде. Дуж читаве ове трасе било би подигнуто неколико пумпних станица које би обезбеђивале брзину кретања угља кроз цеви. Због природног нагиба речног корита, транспорт угља кроз цеви био би знатно олакшан.

Пошто се зими Висла и ње не притоке заледе само по површини, цеви за довод угља, — да их назовемо угљоводима, могле би да се користе преко читаве године. Стручњаци су израчунали да би се трошкови изградње угљовода исплатили за неколико година.

Плодан живот

Ганска штампа донела је недавно вест о смрти најстаријег ловца у овој афричкој држави. У току свог живота, а живео је 130 година, он је убио око 300 слонов. Кљове убијених слонова припале су њему лично, док је месо послужило као храна свим његовим саплеменницима. Иза старог ловца остало је мно го потомака: 350 синова, кћери, унука и праунука.

»ПРОДАЈЕМ АМРЕЛИ!«

Први амрели појавили су се у Србији још за владе кнеза Милоша а то у дому његова брата Јеврема Обреновића у Шапцу. Крајем деветнаестог века била је мода да и мушкарци носе сунцобране, тако да су амрели били врло тражени артикли који се увозило из Беча.

Кад је деведесетих година прошлог века настала индустријализација, држава је давала концесије за подизање фабрике, ослобођајући их узorne царине за сировину, затим повластице у плаћању пореза, државних и општинских, уступање јевтених или бесплатних терена итд.

Једна таква повластица изгласана је у Народној скупштини (1893) и за подизање фабрике амрела у Београду. Повластица је био трговац Моша Аврам Маца, и његова "фабрика" била је обична радионица на спрату једне зграде у Васној улици. Цео материјал за израду амрела увозио је из Беча, или из Берлина: тканине памучне и свилене, шипке и сав остали прибор, јер у земљи се то није производило. Овде су само амрели састављани од увезеног материјала.

Уз велику рекламу, фабрика је врло брзо постала позната, а увоз из иностранства

био је отежан царинском заштитом. Сачувана је једна реклама из тога доба, у којој су изнете и цене разних амрела: дечјих од 0,90 динара комад па до свилених од 24 динара као најскупљи. Између два рата кишобрани су продавани по 300—400 динара, али тада већ није било "фабрике".

Наш први амрелија МОША АВРАМ-МАЦА популарисао се и једном својом изреком, која је постала неким врстом пословице. Кад је једног лета (1899) одмах после Ивањданског атентата, Моша отишао у Берлин да купује робу, сврати у берлинску кафану УНТЕР ДЕН ЛИНДЕН где су се скупљали српски студенти онога доба: Влада Рибничар, Миљивоје Лозанић, хемичар, Светислав Вуловић, лекар и други. Студенти упитају Мацу, шта има ново, шта он то ради у Београду, а он им мудро одговори:

— „Продајем амрели!“ Није хтео да говори о политичким приликама, пошто је био установљен преки суд и многи опозиционари били позатварани. Моша је умро за време првог светског рата у Солуну, али га је ова изрека надживела.

Ако је ипак могућно...

Скупљач античких предмета Американац Сидни Орфејс упутно је молбу свим италијанским музејима да му, ако је икако могућно, набаве отиске Микеланђелових прстију, на првом месту отисак његовог палца. Орфејс је купио у Риму слику „Распињање светог Павла“, за које се сматра да је дело једног Микеланђеловог ученика. После упоређења ове слике са једном фреском у ватиканској капели Светог Петра колекционар Орфејс мисли да би она могла бити рад самог Микеланђела утолико пре што је на полећини платна открио отиске прстију који су можда његови. У томе случају вредност „Распињања“ била би далеко већа од 40.000 долара колико је он слику платио.

ПОКРЕТНЕ КУЋЕ

Идеја која би могла да да реши стамбену кризу у било ком делу света

У Лондону, као и у било ком другом великом граду у свету, човек може да наиђе на рашчишћен терен. Ако запита чему је он намењен, добиће, вероватно, одговор: „Ту ће се изградити школа“, или „Ту ће бити нова робна кућа“, или „Туда ће пролазити нови главни пут“. Али, све је то предвиђено дугорочним планом, а терен стоји неискоришћен и поред акутне стамбене кризе.

И у Лондону нема доста станава, мада је од рата изграђено око 200.000 кућа и станова. Међутим, сада је лондонска општина почела да ради на плану у коме су предвиђени нови домови за 2.000 породица који ће бити подигнути у току идућих шест месеци.

Лондонска општина сада тражи терен на коме се моментално неће ништа градити. Брзо се постављају во-

доводне цеви, канализација, уводи се струја и гас и припрема се велики број бетонских платформи. За то време, једна фабрика на северу Енглеске производи готове куће, и то једну за око 40 минута. Свака кућа се састоји од дневне собе, кухиње, купатила, две спаваће собе, плакара и великог ормана-оставе у који могу да стану, поред осталог, и деца колика. Куће запремају површину од преко 50 квадратних метара. Оне могу да се натоваре на камионе, пренесу до одређеног земљишта и да се дизалицом поставе на припремљене платформе. Затим се делови спајају, спроводи се вода, повезује се са канализацијом, уводи се струја и гас, и нова кућа је готова. Трећи део може да се додта тамо где је потребна и трећа спаваћа соба. Целокупна инсталација може да се изврши за мање од једног сата.

Када се укаже потреба за новим тереном, све инсталације могу да се искључе, делови да се размонтирају, натоваре на камионе и пренесу на нови терен — и то све у року од неколико часова.

Квалитет ових кућа је такав да би оне свуда биле сматране као луксузне. Изванредно су конструисане и лако се одржавају.

У мом малом насељу не далеко од цунгле ја сам једини имао пушку и моја је дужност била да наше њиве штитим од дивљих свиња и спречавам леопарде да тамане нашу стоку.

— Хеј! — узвикнуо би Буддео, — дођи и сачекај у заседи дивљег вепра који ми упропасти парадајз.

Живот сељака у Индији био је врло тежак, и ја, мада сам чувао муницију јер је била скупа, нисам могао да гледам како сиромашни Буддео седи ноћима у свом повртњаку и чедртаљкама плаши дивљег вепра да би сачувао плодове којима је прехрањивао породицу. Многи моји мештани тако раде, али су зато готово сви добили маларију од комараца који у јатима ноћу наваљују из оближњих мочвара.

— Ако желиш да уловиш највећег пантера у Индији, — рекао ми је један мештанин, — хајде да те одведем до његове јазбине где је синоћ одвукао моју најбољу козу.

Мештани су ме волели и давали ми помало плодова убраних са својих њива, али моја највећа награда је била кад бих видео голишаву децу у селу како се играју пуних трбушчиња.

Тога дана сам отишао на оближњу реку да ловим дивље патке. У једном тренутку приметно сам на површини воде, крај обале, главу једног крокодила. Али сам се запретио кад се овај покренуо: то је било право чудовиште. У плићаку је вребао плен.

Чекао сам zgodnu прилику да га гађам. Нисам хтео да трошим метак узалуд, јер је његов оклоп чврст и тане само склизне с њега. Али чудовиште ускоро нестаде под водом. То место је било пуно дубоких вирова и знао сам да ту крокодили живе. Хранили су се великим рибама, и сатима прикривени лежали крај обале док не би шчепали неког неопрезног мајмуна или јелена који би ту дошао да се напије воде.

Неколико дана доцније седео сам крај своје куће, кад зачух узвике људи који су трчали к мени. Дознао сам да је мали Харквар, сироче без оца, чувао своју краву баш на том несрећном месту. Малишан је само зачуо комешање крај обале и потрчао али је видео како му огромни крокодил одвлачи краву у реку. Нико није могао да утеши малишана, нити да му помогне, јер нико није био толико богат да му покљони своју краву.

Једном сам био сасвим близу њега. Лежао је по обичају са очима и носдрвама изнад воде. Не знам да ли крокодили могу да упознају човека, али овај ме је лужаво гледао. Када сам подигао пушку заронио је у воду.

— Изгледа да смо се добро упознали, — рекао сам у себи. — Он намерава да ме као мајмуна увуче у реку, а ја: да му одерем кожу.

Подмукли непријатељ

Одлучио сам да убијем крокодила. Сваког дана сам ишао обалом и пажљиво испитивао његове навике и терен. Неколико пута сам ви-

део чудовиште, а и оно меде. Постали смо пријатељи.

То је стварно било право чудовиште: стар и огроман крокодил. По свему судећи, још кад је мој дед био децка, излегао се у топлој песку из љштуре јајета и као мали шкорпион одмилео ка реци.

Једном сам био сасвим близу њега. Лежао је по обичају са очима и носдрвама изнад воде. Не знам да ли крокодили могу да упознају човека, али овај ме је лужаво гледао. Када сам подигао пушку заронио је у воду.

— Изгледа да смо се добро упознали, — рекао сам у себи. — Он намерава да ме као мајмуна увуче у реку, а ја: да му одерем кожу.

Десетак метара до обале чинило ми се као десет миља. Осећао сам да ми је рањени прокодил за петам

Увидео сам да треба бити опрезан. Учинило ми се да је најбоље место за заседу доцније заронио сам на површину да удахнем ваздух и се налазила и јазбина овог чудовишта. Пошто је иловача влажна и мека најбоље сам могао да приметим његове трагове.

Видео сам га још три пута, али никад није била повољна прилика да пуцам. Најзад, једног дана кад сам као обично седео у заседи, крокодил се неопрезно и травао полео на обалу. Ово је била изванредна прилика. Подигао сам пушку и нанишанио.

Одјекнуо је пуцањ. Крокодил се сав затресао али је похитао ка реци. На моју жалост видео сам да га изгубити, јер мртав крокодил потоне на дно. А желео сам да га сачувам. Нисам смео да му се приближим јер би ме ударцем репа усмртио. Чим се докопао воде струја га је понела и он престаде да се покреће. Неколико тренутака је лебдео на површини, а онда је потонуо, остављајући крвав траг.

рубљеном главом, могу да чине покрете. Пола минута доцније заронио сам на површину да удахнем ваздух и се налазила и јазбина овог чудовишта. Пошто је иловача влажна и мека најбоље сам могао да приметим његове трагове.

Заронио сам поново. У тренутку кад сам додирнуо крокодила он бесно замахну репом и поче да се окреће. Пренеражен, схватио сам да он није мртав. Ово чудовиште као да је имало два живота. Ужаснут и полусвесан запливао сам ка обали. Ових десетак метара до обале чинило ми се као десет миља. Рањени крокодил био ми је за петам.

О свему знам по ономе што ми је Деби испричао. Докопао сам се плићака и без даха потрчао. Одјекнуо је пуцањ. То је Деби сјурио метак у разјапљену чељуст крокодила. Али ја нисам стао. Нисам био свестан шта се дешава.

Тек на обали, кад ме је Деби загрио, мало сам се смирио. Окренуо сам се ка реци: огромно тело крокодила лежало је мртво у плићаку. Де-

Оживело чудовиште

Рекао сам му да стражари на обали, а ја ћу заронити и ужетом завезати мртвог крокодила за реп, па ћемо га уз помоћ људи из села извући.

Вода је била бистра, прозрочно плава, и на речном дину сам угледао крокодила како лежи на леђима као мртва риба. Кад сам му додирнуо реп осетио сам под прстима кретање његових мишића. Али сам знао да и мртви рептили, чак и са од-

би га је погоднио у последњем тренутку.

Кожу овог чудовишта, иако је то био дагоцен трофеј, нисам задржао. Однео сам је у град и продао јер ме је подсећала на најстрашније тренутке у мом животу, који су ме дуго прогонили и у сну.

ЧУДОВИШТЕ СА ДВА ЖИВОТА

КРОЗ ИГЛЕНЕ УШИ

Један од главних објеката напада личких партизана била је почетком 1942. године железничка пруга Београд — Сплит, важна окупаторова саобраћајница. Тек формирана техничка чета командо личког подручја добила је задатак да израђује мине за рушење пруге. Припадници те чете располагали су врло оскудним средствима. Могли су да их праве само од неексплодираних авионских бомби и граната. Једноставно су скидали ударне упаљаче и уместо њих стављали оне који се активирају на притисак.

Мада импровизоване, те мине су на делу личке пруге биле добродошле. Да би некога смањили губитке настале од њих Италијани су испред локомотива гурали обично по два вагона напуњена песком. Кад наиђу на мину, вагони изазивају експлозију која не може да оштети локомотиву.

Томе је наравно требало доскочити. Пошто није било никаквих могућности да израде упаљаче успореног дејства, партизански импровизацијом. Обичне упаљаче који дејствују на притисак везивали су за експлозив спорогоре-

ЉУДИ ЖАБЕ У ПЕЋИНИ

Два човека-жабе, чланови једне групе британских истраживача пећина, ронећи поворницом спустили су се у дубину од 1135 метара у пећини Бергер код Гренобла у Француској. Тиме су постигли најновији рекорд те врсте. Осталих 10 чланова ове групе намеравају да изврше исти подвиг.

ЦИГАРЕТЕ ОД ПОВРЋА

Уживање без опасности — обећава свим пушачима доктор Џорџ Мур, научни сарадник Института за проучавање рака у Буфалу, у америчкој савезној држави Њујорк. Његово чаробно средство: цигарете од поврћа, без дувана, па према томе и без никотина. Те цигарете начињене су од лишћа купуса и репе, петуније и биљке која носи назив „лављи зуб“. Мур је готово сигуран да ће многи пушачи прихватити његове цигарете. Јер, тврди он, већина пушача није стало баш до тога да удине никотин, већ више до уживања у самом сложеном чину пушења. А све то из чега се пушење састоји — узимање цигарете, паљење, задовољство од њеног стављања у уста — пружа и цигарета од поврћа.

***** Мале занимљивости ***** ОТКРИВАЊЕ ЗЕМЉОТРЕСА

У Единбургу, у Шкотској, отвориће се сеизмолошки рачунарски центар. Станица овакве врсте је у стању да са великом прецизношћу одреди зоне у којима влада опасност од земљотреса, као и да предвиди могућност већег потреса. То не значи да ће сада моћи тачно да се саопшти када ће бити велики земљотрес на неком одређеном месту и у одређено време, али ће научници моћи да предскажу да ли се опасност од великог земљотреса повећава у једном одређеном пределу. Они могу да израчунају колика се енергија ослобађа путем мањих потреса у опасним зонама. Ако је та енергија испод просека, то значи да је

„вентил сигурности“ блокиран и да се може очекивати јачи земљотрес. Сазнање овакве врсте би умногоме смањило број људских жртава приликом земљотреса, као што је

Боље школе и станови, него галерије

Вилијам Барел, бродовласник, скупао је шездесет година уметничке слике и пре 19 година даровао их својем родном Глазгову. Осим тога дао је и новац да се сагради галерија у којој би се сместила његова колекција чија се вредност цени на два милиона фунти стерлинга. Све би било у реду да дарода-

био онај у Скопљу. У Сједињеним Америчким Државама, где је пронађен овај метод, научници су наговестили да у области Сан Франциска може доћи до јачег земљотреса.

вац није поставио услов да се галерија подигне 16 миља далеко од Глазгова. Градски оци вајкају се сада да испуне богатшеву жељу. Они сматрају да би било боље подизати школе и станове уместо галерије и то тако далеко где ће посета без сумње бити малобројна.

КОНТРОЛА НАД ЗАКОНИМА ПРИРОДЕ

У Енглеској је недавно конструисан апарат који сигнализира кад ће пчеле почети да се роје. Принцип на коме је апарат базиран: извесно време пре ројења пчеле почињу јаче да зује.

Рак лушалица

Одавно се већ зна да су ракови слаби пешаци. Изгледа да ће се сад морати да исправи то мишљење. Један рак, обележен у лабораторијама за рибарство у Бернхему, на реци Крауч ухваћен је после 11 месеци у заливу Абердина, 281 км даље од места пуштања. Он за сада држи рекорд за најдужу стазу коју је прешао рак са источне обале Британије. Ранији рекорд држао је рак који је прешао 198 км од обале Норфолка до Јоркшира за 21 месец.

периментима оставља трагове на телу рака и после пресвлачења оклопа. То ће омогућити научницима да контролишу његов развој од једног до другог пресвлачења оклопа и да на тај начин коначно пронађу сигуран начин за одређивање старости ракава. Досад су се та посматрања могла вршити само у лабораторијама, а закључци су могли бити и нетачни.

Једна чудна особина ракава која је уочена приликом тих експеримената је та да је женка луталица, док мужјаци обично остану на једном месту.

НОВА КАРТА МАРСА

У Совјетском Савезу објављена је карта Марса. Она садржи 474 цртежа израђена у време када је планета била најближа Земљи, 1956. године. Совјетски астрономи — каже се у једном извештају ТАСС-а открили су многе необјашњиве појаве, међу којима и ове: нестанак јужне поларне капе, распршавање жућкасте, прашинасте магле и стварање једног жућкастог прстена налик на прашину око ивице диска планете.

КАШЕШАНОВА КЊИ

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

»ДИВЉИ

БИЛ»

ЉУДИ ИЗ ПОШТАНСКЕ СЛУЖБЕ ПОНИ-ЕКСПРЕС ИМАЛИ СУ САМО ЈЕДАН ПИШТОЉ ДА БИ СЕ ОДБРАНИЛИ ОД ПЉАЧКАША, ЈЕР СУ ИМ КОЊИ БИЛИ ВАЖНИЈИ САЗВЕЗНИЦИ НАРОЧИТО АКО СУ БИЛИ БРЗИ

Године 1869. у једном од насеља Дивљег запада, Абилену, није било све како треба. Власти су управо забраниле каубојима да у насеља улазе наоружани. Многи познати шерифи, послати да примене закон, брзо су били ликвидирани. После дужег већања одговорни реше да пошаљу у Абилен Вилијама Хикок.

А ко је он био? Говорило се да је био ловац на бизоне, извиђач у служби армије, курир Пони-експреса (нека врста поште) — изванредан стрелац.

„Дивљи Бил“ како је добио надимак убијао је и за ситан преступ и због тога је убрзо стекао велики број непријатеља. Он сам био је прилично самоуверен и волео је да се хвале његова дела. Можда је томе допринео и његов изглед: дуга коса, дуги бркови, обучен по последњој моди, а за појасом задегута два огромна пиштоља чији су кунџаци имали толико зареза колико је непријатеља побио.

Нико се са њим није такмичио, али је сигурно да је

брзина његовог пуцња била равна муњи. Са по једним пиштољем у свакој руци, откидао је петелку јабуке на дрвету једним метком а другим пресецао плод на два дела за време падања са дрвета.

Шест година је владао ред у Абилену, али, људи којима се замерио ученили су његову главу са 1000 долара.

Али све има крај. Године 1876. Бил Хикок је послан у Дедвуд. Тада је већ на савести имао најмање три тучета убиства. Можда се због тога осмелио и почео све више да посећује „салоне“ (крчме).

Увече 2. августа направно је кобну грешку што је сео леђима окренут вратима, упркос свом обичају. Та напакња га је стала живота јер је неки човек по имену Мак Кол тог момента ушао у крчму видео Била окренутог вратима, сетио се награде за његову главу и једним метком га убио.

ТЕ ВЕЧЕРИ ЈЕ КОД ГЕНЕРАЛА ОДРЖАНА НЕКА ВРСТА РАТНОГ САВЕТОВАЊА

ПОТПОРУЧНИК ПЕТАР АНДРЕЈИЧ КОЈИ ЈЕ ДОШАО ИЗ БЕЛОГОРСКОГ ПОДНЕКЕ НАМ ИЗВЕШТАЈ О НАГАДУ ОНОГ БАНДИТА!

ПОШТО ЈЕ НАЈПРЕ ОПИСАО ПУТАЧЕВА, ЊЕГОВУ ДРУЖИНУ И ТРАГИКНЕ ДОГАЂАЈЕ, ПЕТАР ЈЕ СТАО ДА ТВРДИ КАКО САМОЗВАНАЦ НИЈЕ КАДАР ДА СЕ ОДУПРЕ ПРАВОЈ ВОЈСЦИ

НЕ, ЈА ВАМ ТВРДИМ ДА НАМ СЕ ОН НЕ МОЖЕ СУПРОТСТАВИТИ!

ХМ! ТО ЈЕ САМО ВАШЕ МИШЉЕЊЕ!

ЈА ПРЕДЛАЖЕМ ДА НАЈПРЕ РАЗПИШЕМО НАГРАДУ ЗА ГЛАВУ ТЕ ВАНЦАГЕ!

НЕ ДОЗВОЛИМО ДА НА НАС УТИЧЕ ЈЕДАН БАЛАВАЦ КОЈИ ЗАЊА САМО О АВАНТУРАМА!

НА КРАЈУ САВЕТОВАЊА, ГЕНЕРАЛ ЈЕ ОДЛУЧИО...

ГОСПОДО, МОРАМ ДА ВАМ КАЖЕМ ДА СЕ ЈА ПОТПУНО СЛАЖЕМ С ПОТПОРУЧНИКОВИМ МИШЉЕЊЕМ. АЛИ, ПОШТО ЈЕ МИШЉЕЊЕ ВЕЉИНЕ ДРУГАЧИЈЕ, ЈА МУ СЕ ПОКОРАВАМ! ЗНАЧИ, ЧЕКАЈЕМО НЕПРИЈАТЕЉА ИЗА ГРАДСКИХ ЗИДИНА!

ПЕТАР СЕ ВРАТИО СА САВЕТОВАЊА ПУНООЧАЈАЊА. МОРАО ЈЕ ДА НАПУСТИ СВАКУ НАДУ ДА ЊЕ МОЖЕ ДА СМЕСТА ПОХИТА МАРИЈИ У ПОМОЋ. ШТА ЊЕ С ЊОМ БИТИ?

ЈОШ РАДИ

Већ три године „Ехо-1“ избачен у ваздуху 12. августа 1960. године у Кејп Канавералу, кружи око Земље — 12 пута сваког дана. За ово време он је облетео Земљу 13.500 пута и превалио 684 милиона километара. Мада је његов омог већ изрешетан метеоритима и његов се првобитни просек, који је износио 30 метара, смањено на половину, он ипак још шаље сигнале на Земљу. Време његовог кружења варира од 115 до 118 минута, што значи да он облети Земљу око 12 пута у току од 24 часа. Његова тежина износи 61,7 килограма. Овом првом америчком Земљиним сателиту ускоро ће се придружити „Ехо-2“, који ће бити један од највећих балона-сателита, са просеком од 41 м.

ВАГА ЗА ДИМ

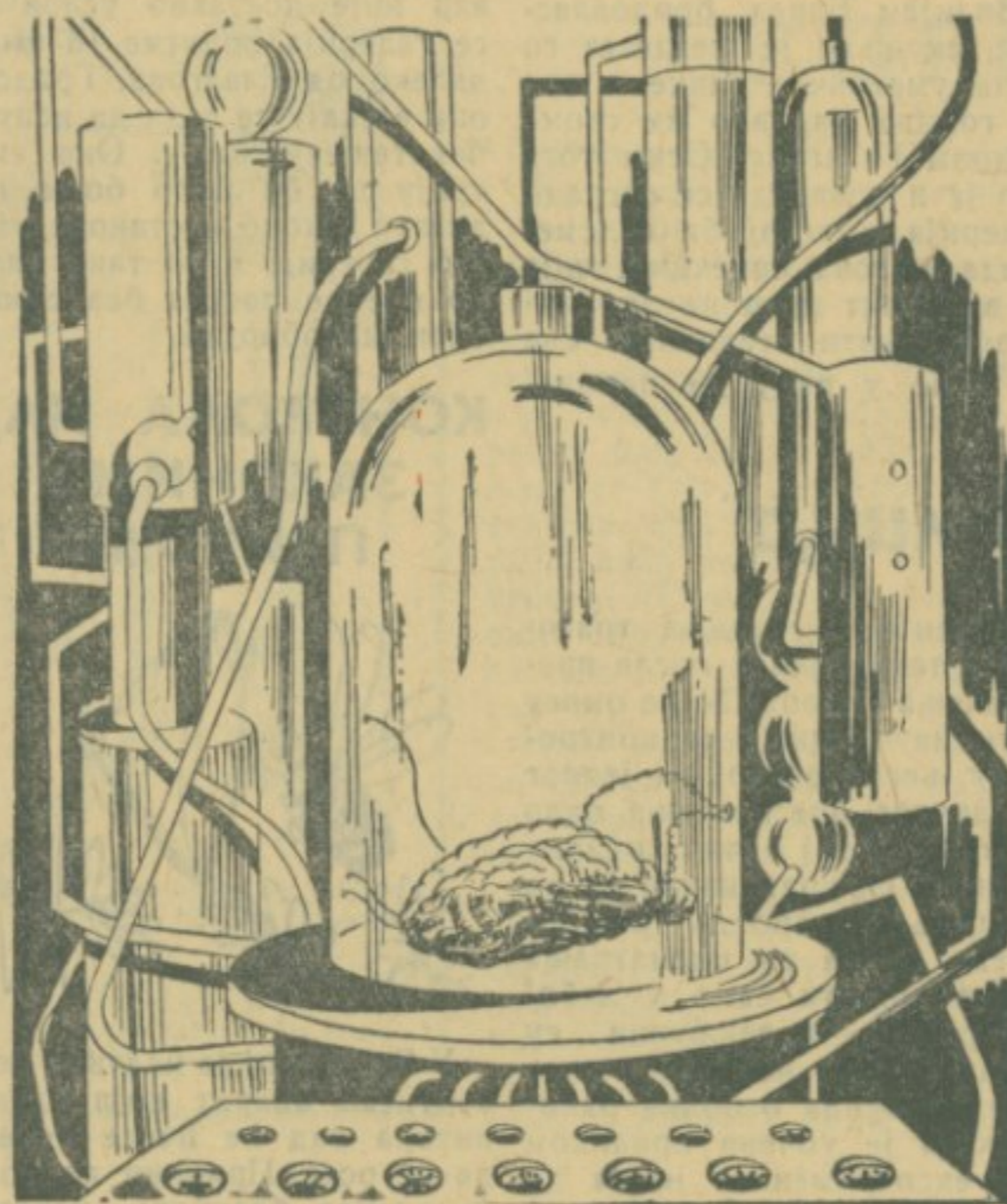
Вага и терезија има разних врста и величина. Најнеобичнија и најновија, начињена недавно у Питсбургу у Америци, толико је осетљива да њој може да се мери чак и дим, заправо честице пепела које се налазе у диму цигарете.

МОЗАК У ЕПРУВЕТИ

Овај мозак није вештачки, није кибернетички. Жив је: функционише, одговара на наређења, везан је са организмом и истовремено је одвојен од њега. Још један податак: припада једној мачки.

Још тридесетих година овог века родила се идеја да се мозак одели од организма. Али, та идеја, веома привлачна за физиологе, тек недавно је остварена. Први успех забележио је 1935. године белгијски научник Бремер. Он је изоловао мозак једне мачке оставивши недирнуте само крвне судове који га хране. Мозак је живео ван организма, али се стално налазио у стању дубоке укочености и због тога је, на жалост, био неподесан за изучавање условних рефлекса.

Опити су трајали годинама и тек је 1960. италијански професор Маруци успео да изведе операцију одвајања мозга не оштећивши веома осетљиве нервне центре које организам одр-

кавају у будном стању. Пољски научник Жернички, који је у то време сарађивао са италијанским истраживачима, доказао је да се у оперисаном мозгу мачке остале условно-рефлексне функције могу сачувати без промене. Међутим, сви ови опити, ма колико успешни, имали су један недостатак: мозак је у вештачкој средини „живео“ само неколико дана. Организам оперисане мачке био је неспособан да регулише температуру тела која се изједначавала са температуром средине.

На повратку у Варшаву доктор Жернички наставио је опите под руководством професора Коморског који је себе с поносом назвао учеником великог Павлова. Варшавски научници успели су да толико усаврше технику операције, да је оперисани мозак живео ван тела неколико месеци.

Усред веома сложених апарата и уређаја, окру-

жена мрежом електричних проводника, налази се велика сива грудва — живи пулсирајући мозак животиње. Са организмом га везује само неколико најтањих крвних судова и два нерва: видни и за њух. За хваљујући њима мозак може да види и осећа мирисе. Сви нервни путеви који воде до центара за бол и од њих до појединих делова тела пререзани су, тако да мозак и организам који га храни уопште не могу да осете бол.

Шта се показало? Услови рефлекси „мозга у епрувети“ настају истом брзином као и обично, код нормалне животиње. Исто тако, ти рефлекси се на исти начин могу спречити и диференцирати. Захваљујући потпуном одсуству бола, овакав мозак, одвојен од тела, погодан је за најсложеније опите, веома болне у обичним условима.

Потпуно ослобођен болова, а ипак са свим очуваним најосновнијим функцијама, „мозак у епрувети“ је огромна помоћ физиолозима који истражују највише нервне делатности.

ДЕСЕТИ ВОЈНИК

Било их је десет. Деветорица одраслих и један дечак — Валерик Волков. Десет војника се утврдило у школи, између клупа и разбацаних глобуса и других школских ствари.

— Нас деветорица... — рече командир а затим погледавши дечака у униформи са пионирском марамом везаном око врата настави: — Нас десеторица смо дужни да се боримо храбро као дивизија. Људи у борби умиру, Севастопол топе у диму експлозија, даноноћно над лећу немачки бомбардери. Туку бродове којима стиже

појачање и храна и одвозе рањенике.

И баш тада, у тим смртоносним часовима, један од десеторице, слабаши дечак, мали војник кога командир није хтео да прими у чету, Валерик Волков приђе табли и обеси један бели листић хартије.

Командир приђе да види шта пише, а за њим и остали. Отада, сваки дан, без обзира на жестину битке, бесане ноћи и глад, на школској табли је висео нови листић „Рововска истина“.

Тако је дошао на ред и јединствени једанаести број,

који је сачуван до данас. Читajte га полако и пажљиво

„Нас је десет, десет јаких људи за које непријатељ мисли да је дивизија... Ми се боримо као дивизија... Нема на свету силе која ће победити нас, совјетску државу, зато што смо ми њени градитељи, нама руководи Комунистичка партија... Овде се, у 12. школи налазе: командир поморског пешадијског пука мајор Жидилов — Рус, коњички капетан Гобалде — Грузин, тенкист-редов Пауштите — Летонац, лекар капетан медицинске службе Мемвод — Узбек, млади авијатичарски официр Дурова-Осетинка, Грузија, морнар Ибрахимов — казански Татарин, артиљерац Петрушенко из Кијева — Украјинац, наредник пешадије Богмилов из Лењинграда — Рус, гњурац Журавлев из Владивостока и ја, син обућара, ученик 4. разреда Волков Валерик — Рус.

Док се ми овде држимо војнички, непријатељ мисли да нас је хиљаду. Плашљивци беже и остављају тешке рањенике.

Драга десеторицо! Ко од

нас остане жив, ма где се он налазио нека прича свима онима који буду похањали ову школу шта се све збило у њој — у Севастопољу“.

Тота дана на школу су кренули немачки тенкови. Кад је први ушао у уско грло, пред њим се појавио Валерик. Носио је у рукама свежањ граната. Није било једноставно дићи у ваздух тенк који иде према теби, као планина звечећег гвожђа. Али, Валерик је решио да баца под гусеницу свежањ граната. Требало је да их држи у левој, али њоме није имао такав домет па је морао да приђе сасвим близу. Зачула се страшна експлозија. Први тенк је препречио пут осталима. Валерик је извршио свој задатак, али је настрадао од експлозије.

Увели су га у школу, коју је тек недавно завршио, а на табли је још висила „Рововска истина бр. 11“.

— Другови, наша десетина је моћна и ми ћемо се борити до краја — рекао је командир.

Рекао је „наша десетина“ мада их је сада било само девет. Командир је ипак казао истину, јер су следећег дана ујутру сви видели како се над школом и разрушеним Севастополем лепрша првена застава: пионирска марама малог Валерика Волкова.

АНТ, АРК И ТИКА

Недалеко од руске опсерваторије Мирниј, на Антарктику, налази се мноштво царских пингвина. Руски биолог Макушок, који је боравио ту са трећом експедицијом, нашао је једном једног малог албатроса, потпуно белог, сем очију, кљуна и ногу. Да не би био сам, биолог је понео кући поред њега још два пингвина и назвао их Ант, Арк и Тика.

ЗАШТИТА ОД БОГИЊА

Једна врста звона од пластичне материје омогућиће лекарима да прегледају болеснике за које се сумња да болују од богиња, а да се при том сами не заразе.

Ово заштитно одело начинила је једна група стручњака из Диселдорфа и оно је у ствари нека врста великог пластичног провидног цака са рукавицама. Залиха ваздуха у звону је довољна за лекарски преглед од 15 минута. После прегледа ово „звонце“ се подигне, обмота око главе, скине, стави у пластичну кесу и спали.

ОРИГИНАЛНА ИДЕЈА

Млади Берлински књижевник Дитер Либек сматра да вашарска реклама не шкоди никоме. Стога је конструисао покретан писаћи сто и

при јутарњој шетњи прави и рекламу својим делима. Он стоји на становишту; ко жели да заради мора да има и оригиналне идеје.

Да дочара драматичне ефекте

Два Американца су изумели и патентирали ново ваздушно оружје којим ће се дочарати драматични ефекти на филму и телевизији. Апарат — он није никакво оружје — испуцава помоћу кисеоника мале метке од пластичне материје који се при поготку

распрскавају. Њихова специјална садржина невероватно имитира прскање стакла, крв, дим или погодак из пушке. Један од проналазача као и стаклена плоча од два милиметра — прегурали су генералну пробу без штете.

ПО РОМАНУ ЖИЛ ВЕРНА ПРАВ О ОСУЂЕН ЦРТА Н. КРУЉЕВИЋ

ДАЛИ СУДИЈА ЖАРИКЕС НИЈЕ ИМАО МНОГЕ СРЕКЕ У ДЕШИФРОВАЊУ ПИСМА.

НЕ, НЕ, НИКАКО НЕ ИДЕ... ОВДЕ СЕ БЕЗ ШИФРЕ НИШТА НЕ МОЖЕ УЧИНИТИ.

ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ СЕ НЕ МОЖЕ ДУГО ОДЛАГАТИ... ЗА СТРАШНО БИ БИЛО УБИТИ НЕВИНОГ ЧОВЕКА...

СВРШЕНО ЈЕ МАНОЕЛ... СВЕ ЈЕ СВРШЕНО!

НЕ ОЧАЈАВАЈ, БЕНИТО... ЈА ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ СУДИЈА ДЕШИФРОВАТИ ПИСМО.

СЕТИО САМ СЕ! БЕНИТО... МАНОЕЛ, СЕТИО САМ СЕ ГДЕ САМ ГА ВИДЕО... ЈА САМ СА СВОЈИМ БРИЗАЧЕМ ОБИШАО МНОГЕ ЛОГОРЕ ШУМСКИХ КАПЕТАНА... У ЈЕДНОМ ОД ЊИХ ВИДЕО САМ ТОРЕСА.

ОРАГОЗО ЧИНИ ПОСЛЕДЊИ ПОКУШАЈ ДА СЕ СПАСЕ ЖОАМ ДА-КОСТА.

НАЈЗАД! ЕНО И ПАРИМЕ... ДА ЛИ ЈЕ ТУ ЈОШ ШУМСКА КАПЕТАНИЈА?

ШУМСКА КАПЕТАНИЈА? ТУ ЈЕ НА ПЕРИФЕРИЈИ ГРАДА.

АКО И ОВДЕ НИШТА НЕ ДОЗНАМ... ЖОАМУ ДАКОСТИ НЕМА СПАСА... ВАЈДА ЈЕ ОНАЈ ЗАЛИКОВАЦ ТОРЕС ИМАО НЕКОГ ПРИЈАТЕЉА.

НЕПОВРЕДИВА БАЗА

У тајном доку хамбуршке луке налазила се немачка подводна база. Два Пољана, електричара успела су да поставе динамит

В ећ готово две године, чим се појави месец, грађани су били сигурни да неће моћи мирно да спавају. Бомбардери су се појављивали и разарали још оно мало града и луке што је остало, и одлазили ка Енглеској. Али сваког пута су промашили главни циљ: звоно од бетона које је плувало у луци — подводну немачку базу.

Тога јутра стресајући се од грознице у соби сувише малој за његов огроман раст, Јанк је био уверен да су бомбардери опет промашили мету. Али данас ће она неизоставно отићи до ђавола. И то по дану

Јер он и његов пријатељ Роберт одлазе да поставе динамит.

По професији су били електричари. Од пре неколико месеци Покрет отпора их је здружио. Сваког дана у једној куполи они су се под морем прихватили тешког посла: да хронометарски минут по минут, реконструишу све што се тог дана догађало. Ниједном нису имали никакав пропуст, обављали су свој посао пуним срцем.

За данас је било предвиђено да генерално испитају целу електричну мрежу у бази. Ушли су у своје звоно а објекат је био: просторија са торпедима.

— Овде је и влажно и хладно.

— Зар то досад ниси приметно?

— Никад овако као јутрос имам грозницу.

— То је од страха. Додај ми кутију са алатом и буди на стражи.

После неколико минута стигли су до торпеда. Поређане једна крај друге „цигаре“ су изгледале као деље играчке. Велики проблем је само био темпирати их тако да експлодирају кад треба.

Док се Роберт петљао око торпеда Јанк је развијао кабл кроз ходник а поглед му је

стално лутао: од сата до друга коме су руке дрхтале од узнемирења. Требало је за 30 секунди да буду готови. А остало је још 20. Јанк чућу крај справе али је гледао укочено у крај ходника и вребао и најмањи шум. Није се више усуђивао да погледа Роберта. Још десет...

Али, шта је то сад? Одјекујуће кораки. Сигурно стража. Силуета са качкетом заклони читав видик Јанку који осети да му је срце стало.

Једна рука се спусти на његово раме. Робертова. Стража прође.

— Реци нешто, Роберте, црвен си као твоја коса.

— А ти, ти си био као што је твоја коса црна.

— Овуда сигурно води једна од телефонских линија.

— И кад подигну слушалицу: бум!

— Изгледа да се често служе овим телефоном и зато ако га употребе пре него што стигнемо да изађемо...

— Да бисмо се ослободили неспокојства прикачићемо торпеда директно за линију команданта који не долази у своју собу пре 9,30 часова.

Својим вештим рукама и ножем Роберт је распредо телефонске жице кад га питање на немачком пресеца:

— Шта ви ту радите?

Да им је ледена санта пала на лећа не би се више парализовали. Они се нагло окренуше и нашоше се лицем у лице са немачким наредником који је држао руке на леђима и стајао раскорачен.

Наредник их је уплашио више својом униформом него својим држањем јер се стално благонаклоно смешкао.

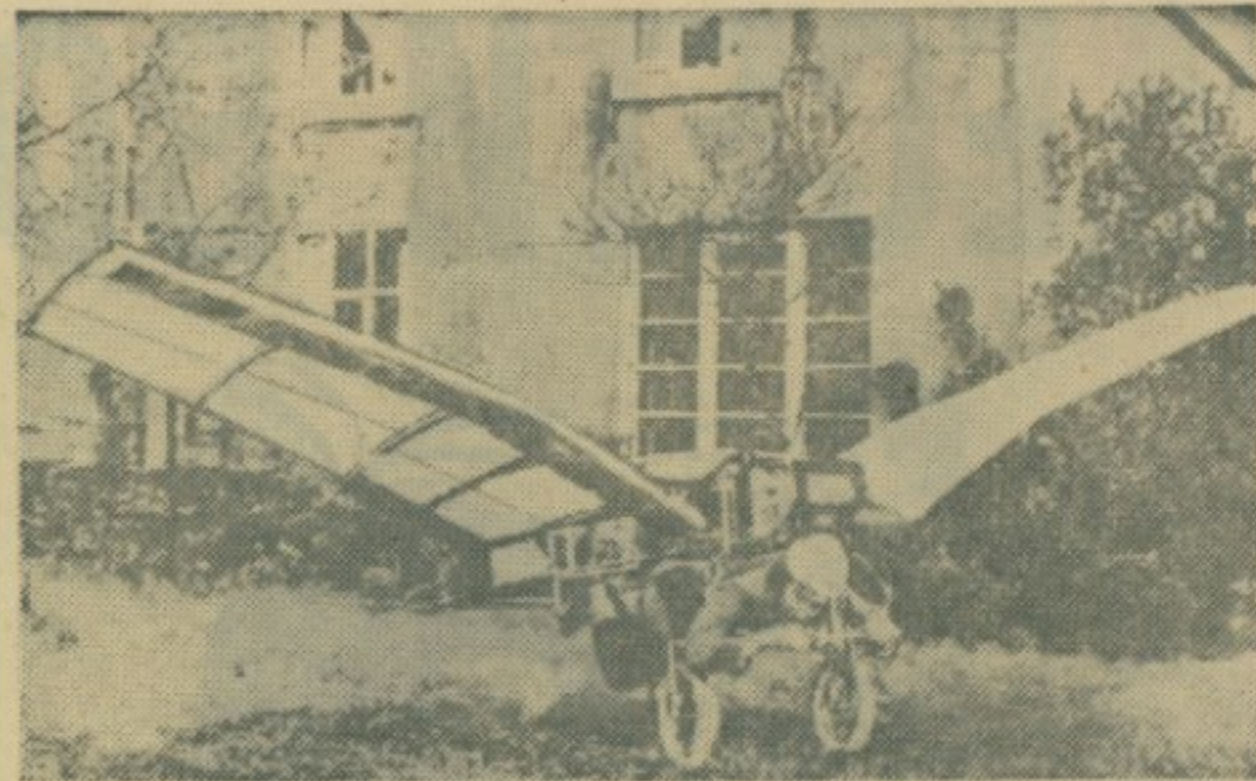
Јанк поче да објашњава како су пацови изгризли каблове и како више нема везе за телефон. То је била добра прича за потпуног идиота или за неког ко појма нема ни о чему. Јанк и Роберт спаковаше свој алат и, усљављајући се да иду одмереним кораком, пошоше ка излазу. Били су то последњи секунди. Све је требало да одлети за минут или два. Наредник је био још тамо сигурно и даће добро расположен и насмешен. Каква иронија!

— Ако он оданде изиђе узеху одсуство.

— Ако изиђе ја ћу променити посао — наћути се Роберт и стави руке у џепове јер више није могао да издржи колико су се тресле, и стеже вилице да не би више цвекотале.

Пошто су претрчали неколико стотина метара кроз луку они се зауставише и загледаше. Још ништа! Почело је да их обузима неспокојство. Јанк отвори уста да нешто каже, али није имао времена да изговори ни реч: земља задрхта а ваздух се испуни електрицитетом.

Огромни бетонски блокови остали су изваљени у луци а прича о двојници сасвим обичних електричара из Пољске и данас живи.

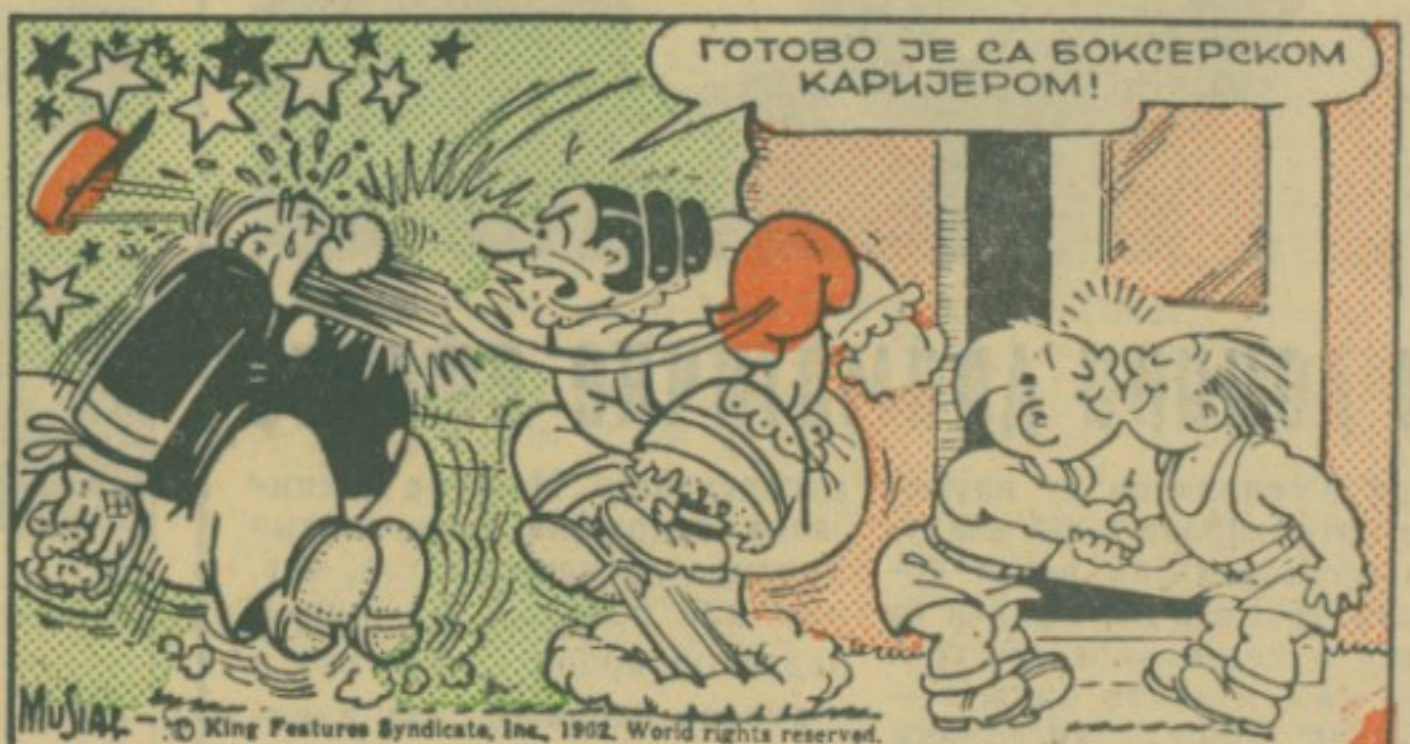
АВИОН — ПТИЦА

Сви учесници „такмичења у птичјем лету“ које одржава енглеско ваздухопловно друштво, могу да се сакрију код насипа Алан Стјуарт са својим моделом. На такмичењу треба властитом снагом летети кроз ваздух 1,6 кило-

метара. Награда износи око 11 милиона динара! Аланова „крила“ су засад ненадмашна, покрећу се горе-доле притискањем педала. Што се брже притиска, брже се крила крећу и — брже лети.

ЈАЧИ ОД АЈКУЛЕ

Један првокласан пливач исто је толико јак у води колико и ајкула двоструко тежа од њега. У великом базену Универзитета у Пристону, у Америци, извели су овакав опит: једног студента тешког 77 килограма „обесили“ су о печачки штап са удицом и помоћу нарочитог апарата мерили су енергију коју је употребио да би се пливачким покретима, ослободио удице. Утрошена енергија била је два пута већа од оне коју би утрошила ајкула тешка три стотине килограма.

НАЈСТАРИЈИ ПИРИНАЧ НА СВЕТУ

У планинским пределима Лузона, највећег међу Филипинским острвима, налазе се преисторијске пиринчане терасе племена Ифугаос. То су истовремено најстарије пољо-

брижљиво скупљано из река у долини и затим преносишено у планину. Зидови који деле поједине терасе подсећају на чврсте бране и високи су понекад од 4,5 до 6 метара.

Вода из планинских извора, каналисана и спроводена кроз цеви од бамбусове трске, натана ове терасе претворене у плодна пиринчана поља. Пред жетву, вода са поља се испусти, тако да пиринач може нормално да узри.

Терасе на Лузону Ифугаоси одржавају више од 3000 година.

НАЈЕЗДА МЕДУЗА

Августа месеца прошле године североисточне обале Енглеске доживеле су праву најезду великих морских медуза. Енглези и страни туристи који су на том делу мора проводили годишњи одмор морали су да се одрекну купања. Међутим, биологи су уживали: доктор биологије Бул, попунио је своју збирку изванредним примерцима чији су нипци били дугачки готово 20 метара.

привредне терасе које су и данас још обрадиве. Терасе се налазе на стрмим планинским падинама. Потпорни зидови су од наслаганог камења, округлог и глатког, које је вероватно

Смела путница

Чврсто привезана на крило авиона типа „Тигар“ Једна Енглескиња прешла је канал Ламанш. Зове се Лена Кампбел и има 33 године. Овај начин путовања изабрала је једино због тога да би својим пријатељима у Француској пожелела добар дан.

Рукописи и витамини

Италијански калуђер Марко Пинзути предложио је сасвим необичан начин за очување старих књига и рукописа. По његовом тврђењу, хартију треба прскати — витаминима. Пинзути тврди да је у свом манастиру у Риму на овај начин вратио у живот многе „оболеле“ рукописе.

За љубитеље животиња

Папагаја има више од 300 врста. Овога пута ћемо говорити о сасвим обичном „Жакоу“. Африканцу, сивосребрнатом са црвеним репом и белним круговима око очију. Он је најпознатији и највише тражен јер најлакше учи да говори. Али и људи о њему највише говоре. Приписују му неку изванредну интелигенцију. И да би то доказали приморавају га да понавља гласове и како их не разуме — као фонограф. Истина се међутим налази негде на средини. Често понављана реченица изгледа као да одговара ономе што папагај види или жели, чак понекад и личи на одговор на постављено питање. Он зна и да рачуна. Не много, али до седам или осам и због овога сви мисле да он има паметан мозак и да не памти само механички.

Веома је омиљен и зато што показује изванредно пријатељство према ономе ко га негује. Радује се кад га види и тражи његову нежност као пас.

Погледајмо сада шта све треба да му пружимо да би наше уживање што га имамо било потпуно.

Топлота и хладноћа су му подједнако непријатељи. Треба одржавати стално, и ноћу и дану, исту и умерену температуру. То је главно. У случају да се папагај прехлади зими — најбоље је лек загревати у току неколико дана просторију у којој се

ПАПАГАЈ

он налази до 25 степени па чак и више. Али ту температуру треба одржавати стално, и ноћу.

У продавницама семена за птице снабдеће вас свом по-

ребном храном за њега: повећим зрнима кукуруза, сунцокрета, бадема, конопљаним семеном и зелеништем (не уситњеним), салатом и сличним. Воће је такође пожељ-

но као и хлеб у млеку. Не заборавите његову потребу за водом али заслађеном шећером или медом.

За његов „апартман“ спремите повећи кавез од металних жица јер, не заборавите, папагај воли да раскомада дрво. Због тога му донесите гране са кором да се пење по њима и промените их кад их окули.

Ма како простран кавез био он није довољан за ову птицу веома активну и покретну. Покушајте да је држите по неколико сати дневно у слободи. Усправно дрво са пречагама по којима ће се пењати веома је погодно за то али, немојте папагаја привезивати ланцем као што се често чини, јер ће га то исцрпљивати и завршиће се тешким ранама.

Нобу се може његов кавез заштитити неким прекривачем али наравно треба оставити отвор за струјање ваздуха. Папагај воли и сунце али кад њему није изложен непосредно јер ће му у том случају сметати. Зато будите опрезни, нарочито лети, да га не бисте довели у велику опасност.

ЗМИЈЕ СЕ БОЈЕ ЉУДИ

Добар херпетолог је човек који се разуме у змије, а Реиналд Ленворн, надзорник одељења за змије у Лондонском зоолошком врту, не само да је добар, већ веома добар херпетолог.

Ленворн тврди да на земљи нема створења о којима постоји више заблуда и погрешних тврђења но о змијама. Може ли диновска анаконда да прогута целог коња? „Све су то чисте бесмислице“ — каже педесет петогодишњи Ленворн који је читав свој живот посветио змијама. — Већина ових заблуда настала је из човековог страха од змија. Про сечан човек боји се змија али он не зна да се исто толико змија боји њега. То је типичан случај психозе обостраног страха. У већини случајева змија је „срећна“ кад успе да побегне испред човека. Међу тим, ако човек стане отровној змији на реп, она ће га ујести, али се то не може сматрати некаквим њеним грехом.

Црне и зелене афричке мамбе најопасније су змије које има Лондонски зоолошки врт.

Борба противу града

Овога лета у околини Розенхајма у Баварској лансирано је 474 ракете-градобрана. У исто време је и први пут полетео авион опремљен специјалним апаратима за метеоролошка посматрања градоносних облака. Ови опити сачињавају део борбе противу града и досада добијени подаци дали су позитивне резултате.

Мамбе нису најопасније због тога што је њихов отров најсмртоноснији, већ стога што су приликом напада брзе као муња. Запитан да ли је и њега некад змија ујела, Ленворн ће одговорити: „Ох, да! Једном ме је на Малаји ујела једна отровница, али сам ја имао код себе серум. Овде у зоолошком врту најчешће нас уједљају неотровни питони. При-

томе треба знати: кад осети да га је змија ујела човек не сме да истргне руку. Змијски ујед је као ујед иглом, али ако се рука истргне настаће прилично дубока рана у месо. Питони су бар часни и отворени противници, док су анаконде потмуле и уједљају кад то најмање очекујете“.

КОЛОСЕК КОЈИ СЕ ШЕТА

Обично су возови ти који се шетају по колосеку, међутим, у Италији на прузи Бенова — Вентимиле је обрнуто. Да би се део ове пруге од скоро 19 километара дуплирао, пошто је сада једносмеран, цела пруга

та њиховом развоју, а друго што она пресеца на више места ауто-пут познат под именом „Виа Аурелиа“.

На новој прузи возови ће ићи брзином од 140 км на час, уместо као досад 75—80.

биће померена ка планини и проведена кроз тунел.

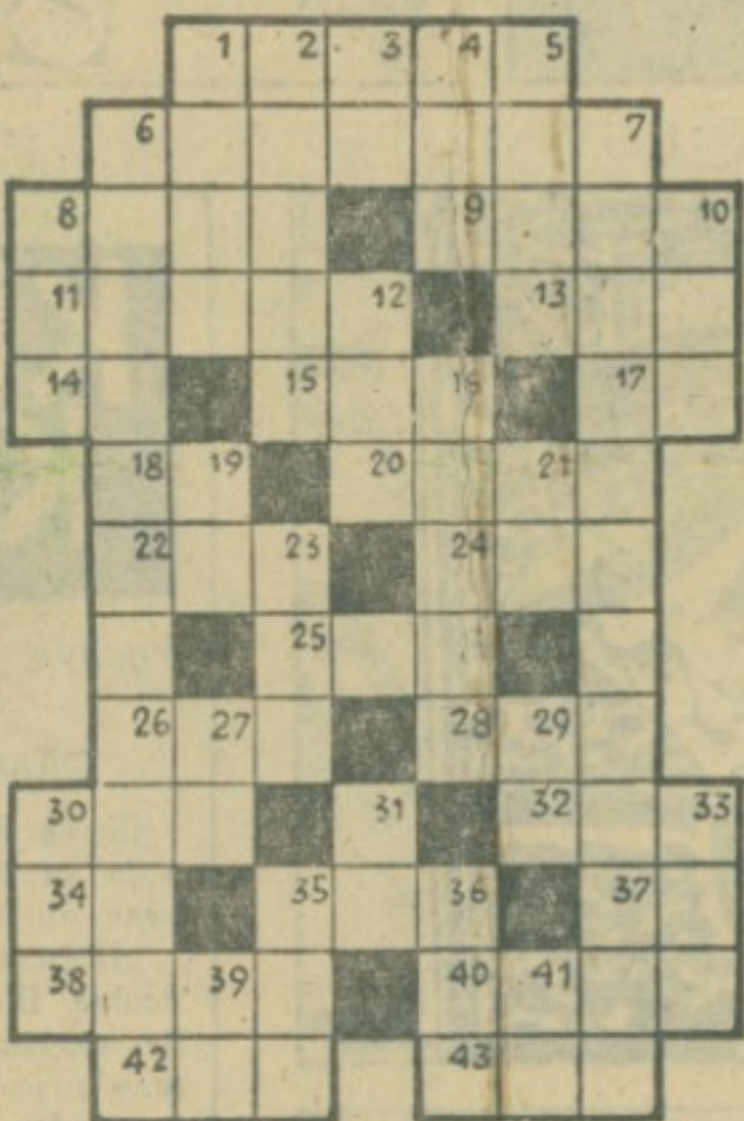
Ове мере биће предузете из два разлога: прво што се градови уз ову пругу развијају великом брзином тако да она сме-

Ради илустрације наведени смо шта је све потребно да би се ови радови извели: прокопати 14 км тунела, подићи 270.000 м³ ископане земље и 84.000 м³ земље поново поравнати.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) шампион; 6) завој, заокрећтање; 8) француски драмски писац (Жан); 9) град у Гани; 11) италијански песник („Божанствена ко медја“); 13) филм; 14) коњ; 15) река у Немачкој; 17) предлог; 18) река у Аустрији; 20) једино чуло; 22) печат; 24) крволочна звер; 25) француски књижевник („Јадници“); 26) десна притока Колубаре; 28) гозба; 30) река у Аустрији; 32) позади; 34) грчко слово; 35) северни леи; 37) хемијски знак за алуминијум; 38) град у Италији; 40) јединица електричног напона; 42) екипа; 43) планина на Криту.

Усправно: 1) птица урасног перја; 2) ресе; 3) аутомобилска ознака за Винковце; 4) папагај; 5) врста пецива; 6) рало знало; 7) права која пресеца троугао; 8) речно острво; 10) стара турска титула; 12) аустралијска птица тркачица; 16) састав; 19) одречна речна; 21) узвиј; 23) врста спорског чамца; 27) историјско место у Малој Азији; 29) два иста самогласника; 30) дуг временски период; 31) упит

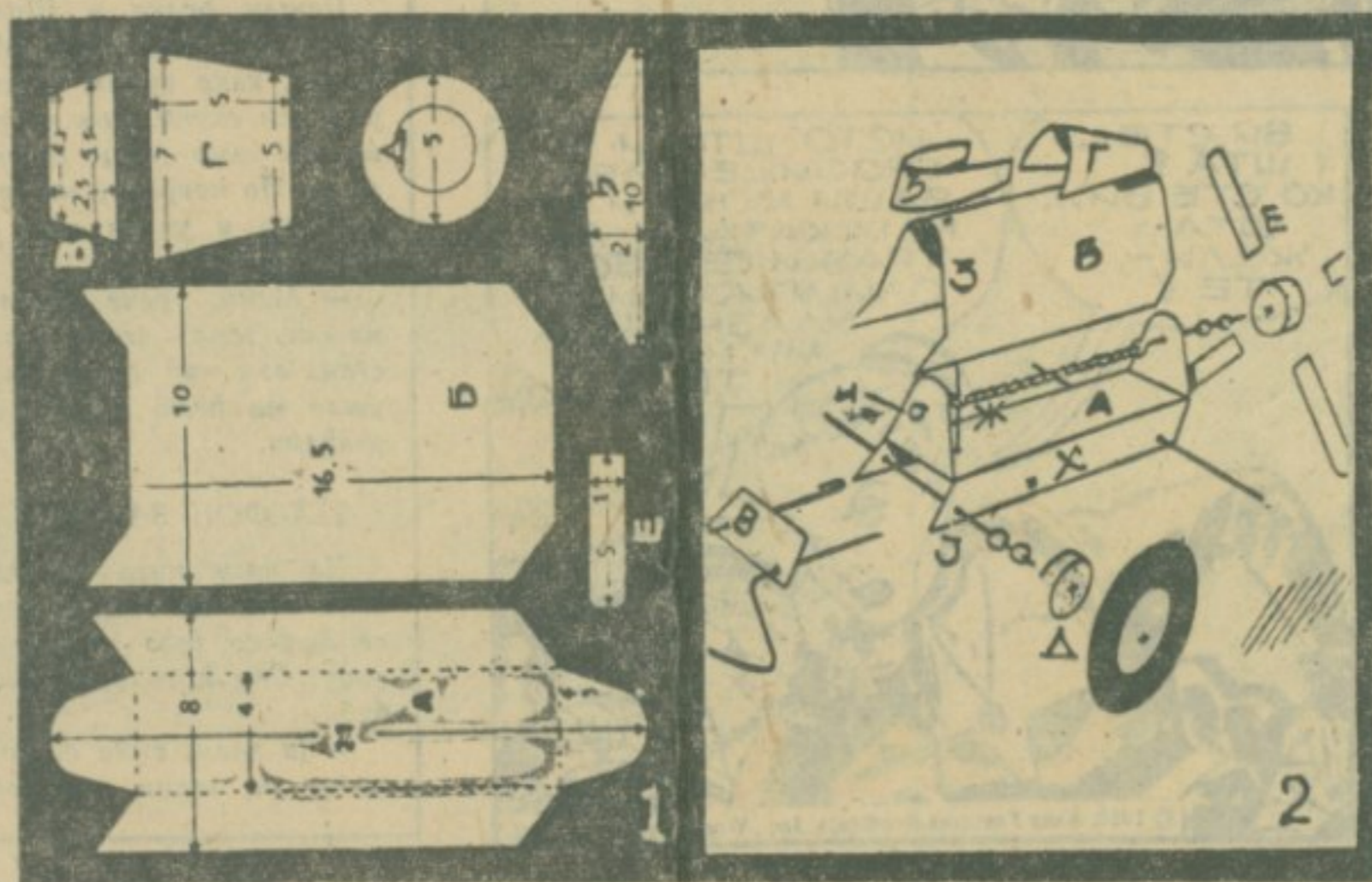
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) хрст; 5) „Свет“; 6) ем; 8) етан; 10) ар; 12) Вар; 13) Јадро; 15) ер; 16) Канада; 17) Раб; 19) полен; 20) Цер; 22) Нал; 23) тикет; 24) Спа; 27) амонал; 28) ли; 29) „Конак“; 30) Јад; 31) ор; 32) бета; 33) еп; 35) аула; 36) „Тоска“.

Усправно: 1) Хвар; 2) рен; 3) ат; 4) те; 5) „Старац и море“; 7) Мар дел Плата; 8) Ебер; 9) „Манон“; 11) Роан; 13) Јап; 14) Далас; 18) Веком; 21) Ренан; 23) тако; 24) так; 26) „Анда“; 30) Јела; 32) буж; 34) пт; 35) ас.

НАПРАВИ САМ

Тркачки ауто са елисом

Од картона исечите пажљиво све делове А, Д (четири точка) и В (део костур) као на нашој првој слици а од бристол папир исечите делове Б, Г, Ђ, и Е (на слици 2).

Шасију, на којој сте претходно ножићем обележили места које треба да се савију поставите као што видите на слици 2. Кроз рупице (Ј) провучите две краће гвоздене жице које ће

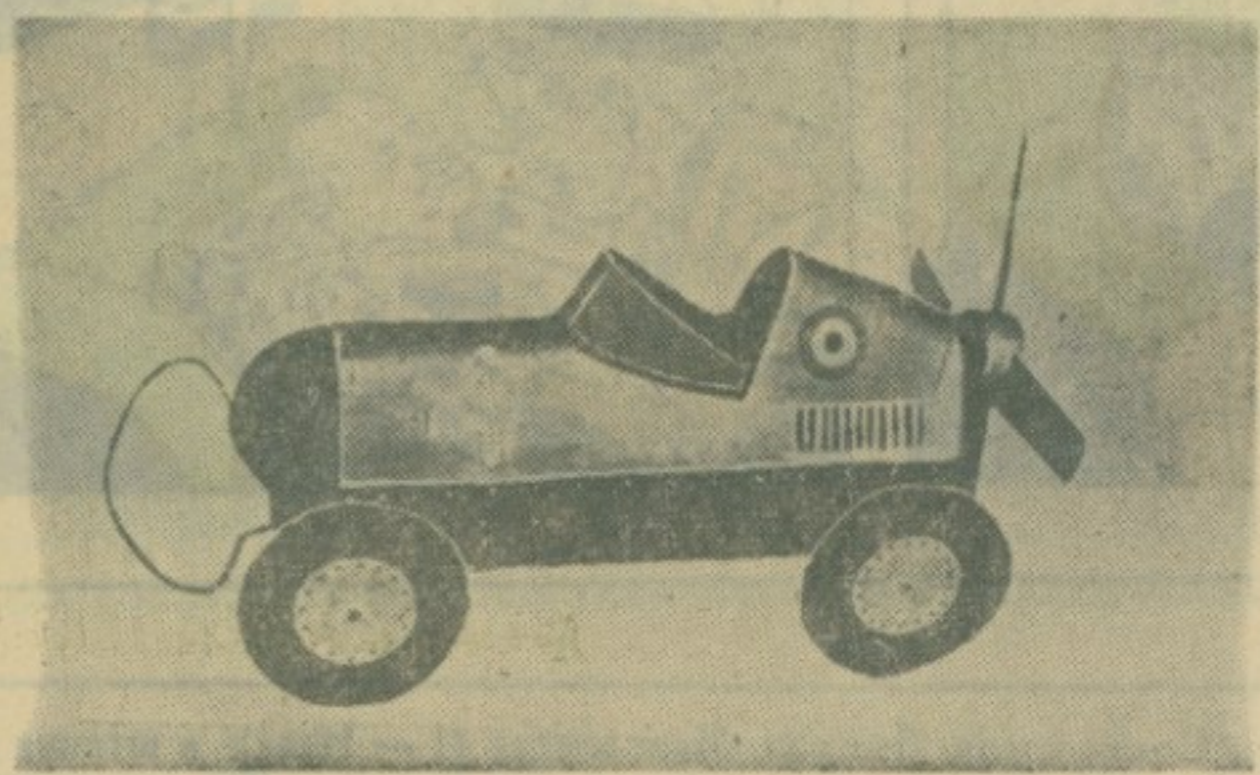
вам послужити као осовине з точкове. У њих (код слова Д) уметните штићеве од зашупача а између каросерије и сваког точка нанижите на осовину по једну до две перлице.

Амортизере направите од жице и провучите кроз плочицу В и кукице провучите кроз рупице Х. Учврстите једну закачку (И) да бисте лакше отварили овај део и мењали ластичу унутра. Лопатице елисе начините од неке алуминијумске тубе и исечите на четири једнака дела (Е) па их забодите по ободу једног круга начињеног од зашупача. Кукицу начините од жице. За њу закачите ластичу као и за усправну жицу (Ж) коју ћете за-

босту у дно и поклопац (З) пошто сте овај залепили. Онда залепите и заштитне делове наслон (В) и осигурач за предњи део аутомобила (Г).

Уредите да обртање лопатица буде уједначено. Овај апарат треба да се креће брже ако није сувичице тежак и ако се точкови добро окрећу.

Обојите каросерију, шасију и точкове према вашем смислу за боје.

Јесће ли већ чили да...

... још у Одисеји, Хомер је опевао папагаја. Према неким другим документима папа-

гај је виђен у Европи први пут после победе Александра Великог који га је донео са својих далеких војних похода. Прве папагаје по реклом из Африке донели су у Рим смели морепловци који су истраживали Црвено море у време Нерона. Они убрзо постају љубимци богатих Римљана, али цар Хелиогабал им је нашао другу употребу: печена птица служена је за време богатих гозби.

... Један редак примерак чувених Бодле-

рових песама „Швеће зла“ продат је у Паризу за 140.000 франака.

... најпрецизнији и најкомпикованији часопис на свету је часопис Олсен постављен на општинској згради у Копенхагену. За његову израду било је потребно десет годи-

на рада, а његов механизам се састоји од око 14.000 делова.

... припадници ловачких и номадских племена који живе далеко од цивилизације, у слободној природи, имају мали крвни притисак: између 90 и 110 милиметара живиног стуба.

... у Америци је 4. Јуна 1949. године улов-

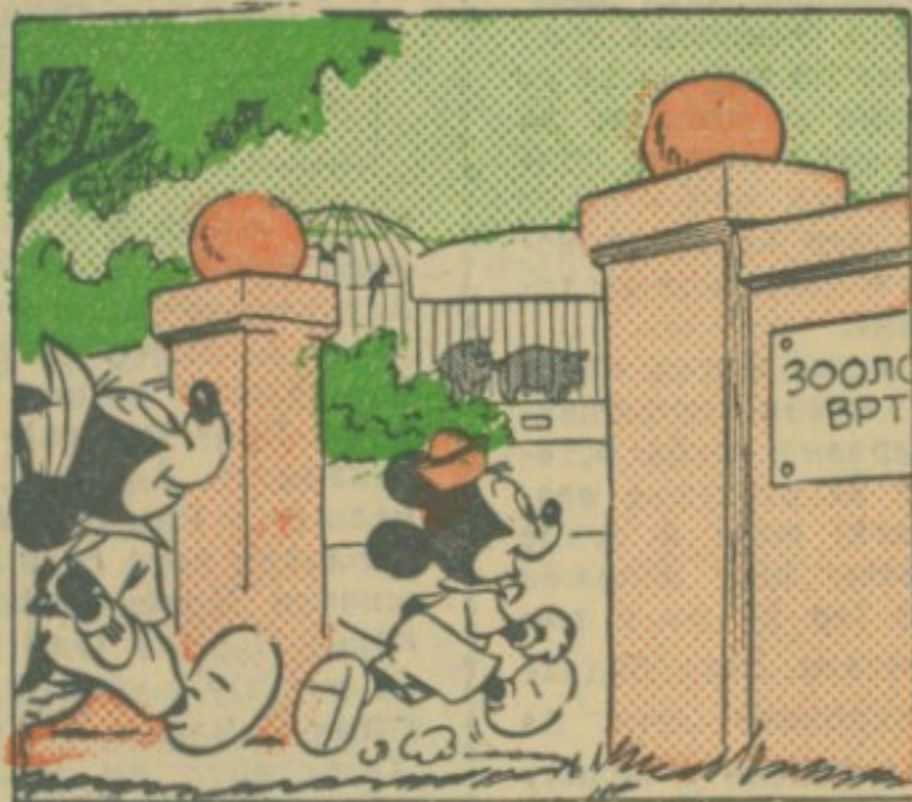

љен греч тежак 3,360 кг а дугачак 0,49 м.

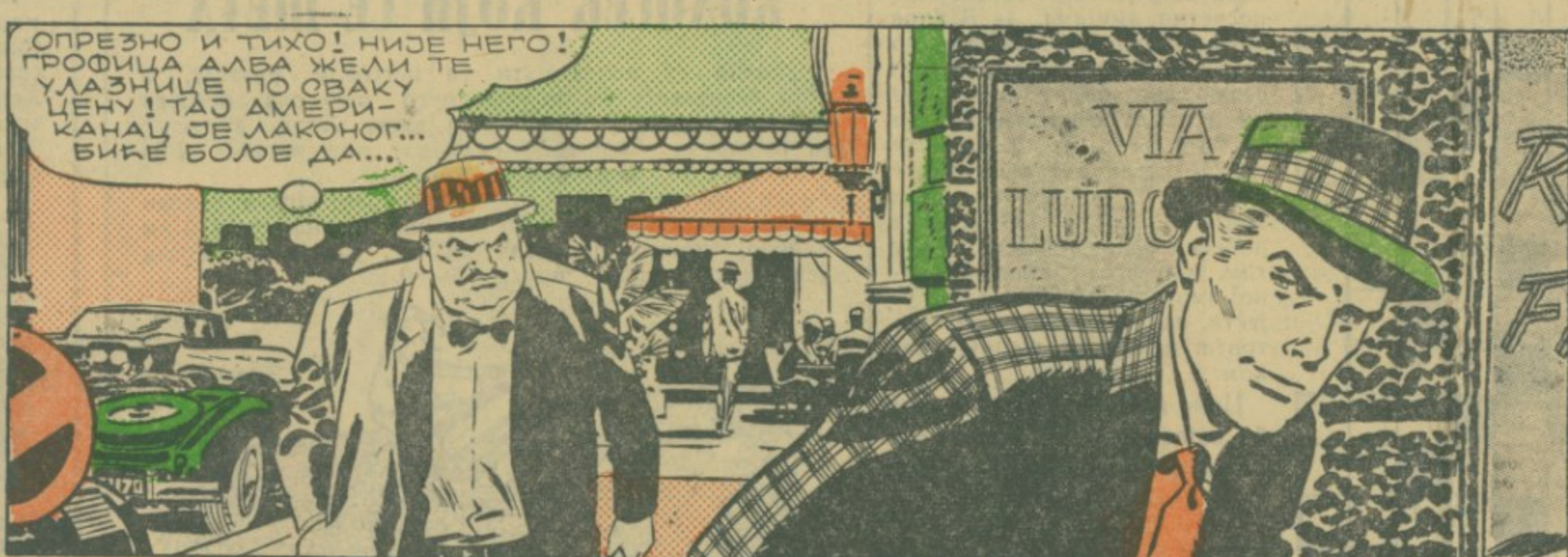
... најтежи брод који је икад саграђен од дрвета била је британска оклопача „Лорд Клајв“ која је завршена у Пембруку у Шкотској 2. Јуна 1866. годи-

не. Била је дугачка 85,34 м а њена тежина прелазила је 7.750 тона.

ПОХВАТАЈТЕ

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

ОДАО СЕ САМ

Шилја дошао код Белке која је баш довршавала неко писмо:
„Писала бих јој али је дошао Шилја и знам да ће прочитати шта ти пишеш.“
— Ах, Белка, — рече Шилја — уверавам те да нисам прочитао!

ГЛУПО ДЕТЕ

Белка тек што је положила возачки испит позва Гају да га провоза. После извесног времена она му љутито рече:
— Гајо, — молила бих те да се не смејеш тако глупава сваки пут кад ја преврнем саобраћајца са постоља.

КАД УБЕ СУНЦЕ

Пошли Белка и Шилја да траже нови стан. Међутим, како су им се сви учинили скупи, они се рече да узму један сасвим мали. По повратку их сретне Паја и упита шта су урадили.
— Мани, рече Шилја, нашли смо један мали стан, али кад сунце буде ушло ми ћемо морати да изађемо.

ТЕЛЕФОН ЗАЗВОНИ

На часу пита учитељ даке шта се дешава кад се људско тело потопи у воду. Сви ћуте осим Гаје бубну:
— Ја знам, онда обично мочне да звони телефон.